

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 6 APRIL 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Två små vårryttare.

ÄR MAN SER DE TVA SMÅPRINSARNE SÅ TRYGGA på sina hästar, erinrar man sig genast presentationen af Gustaf Adolf i Snoilskys dikt "Hvita frun", där det heter om honom, att:

"Sex-årig ryttare utan tadel
trafvar i jämnhöjd med faderns sadel".

Den sjuårige prins Gustaf Adolf tyckes ha ärfvt eller förvärfvat sin berömde namnes säkerhet till häst, han sitter lugn och förnöjd

på sin Felix, färdig att vända kungliga stallet ryggen och ge sig ut på en liten vårridt. Och detta trots att han icke har sin pappa i närheten, utan tvärtom måste svara för bror Sigvard, femåringen, som ser icke mindre säker ut på sin lurfviga lilla Jenny.

Med så tidigt börjad träning torde de små hertigarna förvärfva en ridskicklighet, som kommer att göra dem till goda kavallerister, så vida icke prins Sigvard för sin del följer traditionen i familjen och i sin tur blir dynastiens sjömansprins.

Den vackra bilden är tagen för Idun af hoffotograf W. Lamm.

Våra Hem:

RUMMEN HA SIN HISTORIA. Salongen växte en gång fram ur husfruns sängkammare, och länge var en praktsäng den förnämsta pjäsen i husets finaste mottagningsrum. Men det är ett kapitel för sig. Det föll mig i minnet vid tanken på, att salongens historia blir allt mindre lysande i våra dagar. En afdankad storhet, som får vara med i laget, om där finns plats, men icke längre tager sig plats med det outhärliga myndighet.

Det var en tid, icke så aflägsen, ja, i Grönköping blomstrar den än, då till och med det enklaste borgarhem hade sin salong eller sitt förmak, där husets dyraste möbler ställdes in. Ju fler dess förmögna, förstås, ja, gärna så att rummet blef proppfullt. Det gjorde i alla fall ingenting, ty det var knappast meningen människor skulle få plats där — åtminstone inte ofta. Där stod grannlåten någorlunda fredad för slitning med randiga bomullsöfverdrag (för resten det vackraste och förnuffigaste där fanns, dessa rena öfverdrag). Ditin flyttade man sig, när det kom "visiter". Familjemedlemmarna gjorde en hastig uppsnygning af loaletten, medan främmanden väntade. Och så kommo de in och där sutto de, allesamman ungefär lika främmande och ovana, och bladdrade i de framlagda — kanske aldrig verkligt lästa — böckerna, Singoalla och Wirséns dikter, eller om familjen var gammal och fin, kanske litet äldre rariteter. Så där gick det nog ej till endast i riktigt små-

Grosshandlare Jonssons i Grönköping salong. Komponerad af Anders Forsberg.

borgerliga kretsar, hvilkas hem Anders Forsberg med sådan skräckinjagande sakkunskap visat oss. Betydligt högre upp på samhällsstegen höll man sig med rum, där man själf ej var stort mera hemma än det umgänge, de voro inrättade för.

Ingenling uppstår emellertid och ingenling kan särdeles länge lefva utan att ha sina skäl för sig — mer eller mindre goda — och därför kan man lustigt nog säga, att lika väl som salonger behöfvas och komma att finnas kvar hos de högtställda med stort umgänge och representativa plikter, lika väl kunna de ha sitt berättigande just i de enkla hemmen på landet och i småstäderna, där utrymmet är billigt, och där det kan vara godt att ha ett rum, som alltid är till reds, städadt och ordentligt, äfven om huset för resten är upp- och nedvändt i landligt stök. Det är en bekvämlighet som, af olika skäl, passar de höga herrskapen och de enkla borgarna lika bra, alldeles som madame's "jour".

Men ur den bildade medelklassens hem är salongen så godt som alldeles eliminerad. Där har den moderna stil, jag söker komma på spåren, tagit sig ett af sina mest betydelsefulla uttryck. Det är naturligtvis långt ifrån, att delta bör tydas som en förenkling i lefnadsvanorna, ett sänkande af anspråken. Så gen är inte vägen, och den går inte ens åt det hållet. Snarare tvärtom! Man skulle med större rätt kunna säga, att det nutida hvardagsrummet (somliga egna-hementusiaster kunna ju inte bärga sig, om de ej få kalla det slugan eller möjligen storstugan) är det som klarast af allt accentuerar en stigande förfining. I rama hvardagslaget vill man ha det nog behagligt omkring sig, för att tanken på ett öfverraskande besök icke

Hvardagsrum.

skall behöfva föranleda den ringaste förändring i ens vanor. För den saks skull tål ens hem vid allt ses när och hur som helst. Det är som att vara välskapad och ha fina underkläder: icke utan vikt för hållningens och rörelsernas behag. Men i själva verket betyder denna förändring något ännu mera, och när en framtida Troels Lund skriver sitt "Dagligt Liv" så kommer den att få sitt stora och intressanta kapitel.

Är det dåraktigt hoppas, att man då med afståndets öfverskådande visdom skall säga om oss, att våra hvardagsrum i det tillbyggda

Nordiska Museet höra till de minnesmärken, hvarmed vi vittnat om ett af de lyckligaste och mest sympatiska dragen i vår tids kultur. Jag menar nu oafsedt huru vackra eller fula rummen blifvit, syftar endast och allenast därpå, att vi uppfunnit hvardagsrummet i nutida mening och gjort det till midtpunkten i våra bostäder.

Någon sanning kunde dock ligga i ett så vackert tal.

Om en romanförfattare nu skulle föresätta sig att fångla en god genomsnittspublik med någon skildring af vår samtid, så är det inte troligt, att han skulle skriva många sidor om societetslif, och hans hjältar och hjältnor skulle ej säga sina djupsinniga eller känslofulla ord i visit- eller festdräkt. Sådana romaner voro dock en gång högst på modet. Inte heller skulle han skriva om arkadiska maskerader och herdelif. Sådana romaner ha dock berusat århundraden. Det lif, som synes våra da-

Konstnären Alf Wallanders herrum.

Konstnären Alf Wallanders läsvrå.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	3.50	Halft år.....	4.25
Kvartal.....	1.75	Kvartal.....	2.25
Lösn:r.....	0.12	Lösn:r.....	0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
25 öre efter text.	
30 öre å textside.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

gars människor mest intressant, det lefves i hvardagslag. Och detta måste betyda en ofantlig stegring af styrkan och farten i vårt lif. Själens fastare sammanvuxen med kroppen, så att säga. Starkare blodströmmar gå från hjärtat till lemmarna. När vi räcka våra vänner handen, slå vi knappast igen den bok vi läste i eller skjuta undan det verktyg vi förde. Just om vår läsning, våra tankar, vårt arbete vilja vi kanske tala. Vi vilja icke flytta oss in i ett annat rum, där temperatur, luft, belysning äro andra, där vi komma af oss och ryckas ur stämningen och tvingas gripa till någon konventionell konversation för att ej i hastigheten stå utan samtalsämne.

Därför hafva vi nu hvardagsrum och ej salonger.

Och när familjen samlas och man och hustru talas vid, eller fadern med vuxna döttrar, så är det icke längre med nödvändighet endast om hushåll, släkt och umgängeskvaller. De ha alla gått i ungefär lika goda skolor och ha så följande samma ord-förråd. Det råder jämlikhet inom familjen. Detta är en ny uppfinning, så ny, att den för den stora medelklassens del ännu är okänd i de flesta af Europas länder. Och den jämlikheten, detta mångfaldigande af beröringspunkterna mellan närstående har också tagit sig uttryck i hvardagsrummets gestaltning. Man har bekväma, trifsamma sittplatser för hela familjen. I en obekvämt stol talar blott den patetiske uppriktigt! Man sitter tillräckligt nära hvarandra för förtroligt samspråk, gärna kring ett bord för böcker och planscher eller hvad det nu må vara, som man brukar syssla med. Jämför högsätesstolen i ensamt majestät förr i världen eller raderna af soffor och stolar, där man måste ropa förbi hvarandra, om där voro många, eller flytta sig och afbryta samtalet med den ene för att kunna säga en liten parentes till den andre.

Naturligtvis — är bostaden stor, så rymmer den flera hvardagsrum. Men i ordinarie fall får herrummet fylla uppgiften. Det är ju rimligt, ty dit bruka bokhyllorna höra, och i den klass jag talar om läser man. Ett rum, som för ej så länge sedan traditionellt

Konstnären Alf Wallanders matsal.

gjordes mörkt och tungt, väl i tanke att tyngd har med allvar och värdighet att göra, får nu en allt lättare, mjukare, rätt ofta en smula kvinnlig hållning. Det förefaller icke längre att, utom för husfaderns arbete, vara inrättadt mest för rökning och spelpartier. Det har nog också på annat sätt ett visst sammanhang med en förskjutning i värnorna: det tycks bli allt mindre brukligt, åtminstone vid små familjära tillställningar, att herr- och damsällskapen gå till hvar sin sida. Herrns gäster äro mera än förr också fruns och tvärtom, väl en verkan af den växande jämlikheten i könsens allmänbildning.

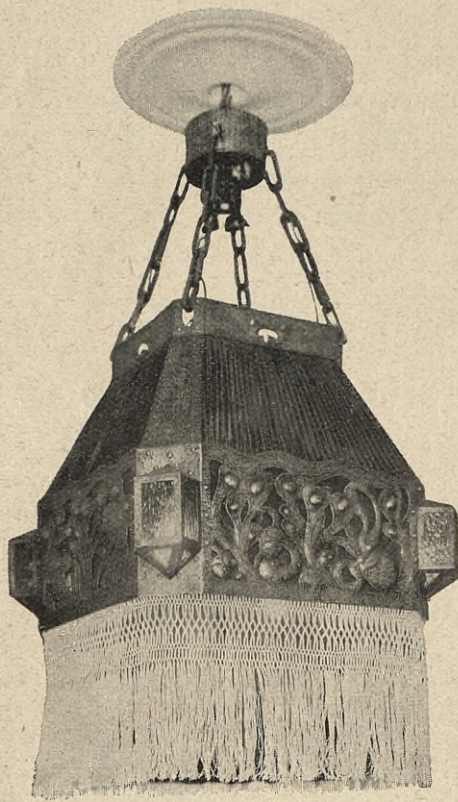
Så ha de ljusa träslagen och ofta de hemväfda tygerna vunnit insteg, där för ej länge sedan valnöt, mörk mahogny,

mörk ek och mörkt skinn voro högsta modet. Säkert hjälper det till att göra lifvet litet gladare. Väggarna ha ju en lång tid blifvit allt ljusare. — Jag hoppas, att den mörkblommiga grannlåt, som nu börjat att spöka i tapethandlarnas fönster, bara är att uppfalla som en hotelse. De släta, lugna, ljusa tapeterna voro mer än ett mod, de ha så djupt förnuftiga skäl för sig, att deras seger måste bli definitiv. De som nu nappa på denna den nyaste modekroken komma om några år att stå där med skammen för att de läto lura sig. — Kanske mera därom en annan gång.

Nu några ord om bilderna. Grosshandlaren Jonssons i Grönköping röda plyschsalong talar för sig själf. Albert Engström talar också om den i en uppsats om Anders Forsberg som de svenska hemmens interiörkonstnär. Han "har ägnat år af sitt lif för att tränga till djupet af ditt åskådnings sätt och dymedelt öfverlämna åt eftervärlden och senare forskare en tillförlitlig framställning af dina utseenden och de hälor, där du älskar att vistas, på det att dessa vetenskapsmän icke måtte få så stort besvär med dig och ditt som vi med påbyggnadsmänniskorna och deras kökknemöddingar".

Läsare, gör en paus, så att jag efter detta vågar nämna Alf Wallanders hem!

Jag vet icke, om någon annan af våra konstnärer ägnat sig lika mycket åt hemin-

Ljuskrona af Gunnar Leche.

Advokaten Eliel Löfgrens herrum. Komponerad af Gunnar Leche.

Fröken Ebba Sifverts matsal. Ritad af Gunnar Leche.

KAPPOR

för Kr. 2.50 per styck är väl enastående billigt? Sänd Eder fläckiga, nedsmutsade kappa för kemisk tvätt och präsning till Örgryte Kemiska Tvätt & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopt- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

redning i ordets egenliga mening. I hvarje fall är det tillräckligt för att man må vänta sig något utsökt, när man beträder hans eget hem. Synd att det ej kan visas i färgreproduktion, ty färgen har här särskildt mycket att betyda.

Hvad jag sade nyss, att herrummen vid sin förvandling till hvardagsrum nu ej sällan få en något kvinnlig prägel, gäller kanske ej så litet här. Men hvarför skulle det vara ett fel? — Hufvudsaken är, att det blir vackert. De orangefärgade dörrdraperierna, de gula undergardinerna, den sällsynt djupa röda färgen i mattorna och guldglansen i möblernas björkvirke gör luften i hela rummet liksom mättad med värme och fesslighet. Jag har en gång läst att den röda färgen skall ha någon sporrande fysiologisk verkan på nervsystemet. Jag vet ej om det var kvasivetenskapliga funderingar, men säkert är att den i detta fall på mig verkade högeligen animerande. Det är till och med för mycket att vara lämpligt för arbete. Därtill är rummet ej heller ämnadt, litet för trångt, litet för mycket fyllt af möbler som det är (detta beroende på våningens begränsning). Det är i eminent mening ett rum för spirituellt sällskaplighet. När man sitter i den härligt bekväma soffan med de höga armstöden har man också på närmaste håll åtskilligt att se på och tala om. Två skulpturer af Milles synas på bilden. Ett par kopior af Wallanders egen hand efter några utomordentligt intressanta gamla väggbonader. — Originalen höra till spanska skattkammarens förnämsta klenoder, utlånades till herr W. för kopiering endast efter direkt bemedling af vår utrikesminister och transporterades genom Madrids gator under bevakning af en patrull soldater, de tre tygstyckena, som väl kunde väga några kilo tillsammans, läsfade på hvar sin särskilda mulåsa!

För allvarlig läsning och eftertanke har man sin afskilda lugna vrå med en enda bekväm stol, en lampa bakom sig och rundt omkring endast böcker.

Jag skall icke göra någon inventering af rummet. Där finnes en mångfald vackra, intressanta saker, men en kort uppräknings kan ju icke framkalla dem för läsarens syn. Jag ville försöka karaktärisera det hela på några rader: Det är intimitet och festlighet i förening, harmonisk glans och rikedom i färger. Dessa skönhetsvärden äro valda här. En annan söker mera stränghet, klarhet, rymlighet. Man får icke allt på en gång. Ett försök i den riktningen kunde resultera i att man finge intet. Konsten är konsten att välja, säger Turgeniev.

Ett steg genom draperiet, och man får intrycket kompletteradt genom dess rätta motsats. Wallanders herrum är vackert, hans matsal räknar jag för långt märkligare ändå. Det är den lugnaste, mest roigfivande ljusa hemtrefnad man kan drömma sig: hvitt i hvitt. Hvita väggar, hvita möbler, hvita gardiner. Endast porsliner, textilsakerna och några kubistiska dörröfverstycken i blått och rödviolett blanda några färgade strålar i det hvita ljuset. Och om jag undanlager mattan, gardinerna och delvis porslinet är alltsamman det allra enklaste och billigaste man kan önska. En hvitlackerad skänk och dito skåp af samma konstruktion och form som en arbetare skulle kunna äga. Stolar med träsisar — de äro för resten icke i och för sig vackra, hvarken i herr Wallanders egen smak eller min. Hvad som gör detta rum så sällsynt älskvärdt har jag nästan

ÅTERBLICK.

Af ARTUR MOLLER.

I.

O, HJÄRTA, TROFAST ENDAST I DIN
brist,

beredt att hvarje hägring rosensmycka.

När du den når, blir den dig tom och
trist,

får först igen sin glans, då du den
mist. —

Hur skall du finna lifvels hvardags-
lycka?

II.

DIN BLICK, DIN STORA BRUNA
blick,

din lugna röst, som likväl trängde

fram genom sorlet till mitt bord.

Dess tonfall, som jag hörde utan ord,
som från en fjärran strand till hjärtat
gick.

Här mot en port, som ren i baklås gått,
förgäfves trefva tankarna, som väckta
för sent och irrande på egen hand.

Jag minns blott mjuka händer, fåfängt
sträckta,

och goda makter, som mitt lif försmått.

svårt att göra klart för mig själf. Det är väl mest den koloristiska säkerhet, som stämt ihop dagern, och därtill den lugna rymligheten utan tomhet på golf och väggylor.

De båda andra afbildade rummen äro komponerade af en ung till arkitekt studerande kandidat Leche. Att han än ej är så säker om mål och medel får ej skymma hans förljånster. I herrummet märkes kanske en viss tyngd, en något öfverflödig frikostighet med material. Men den skickligt anordnade trubbiga vinkeln i hörnsoffan är ett mycket godt grepp, när nu rummet är tillräckligt stort att tillåta det. Man får ett friare intryck därigenom. Rättvinkliga hörnsoffor kunna lätt verka en smula inklämda. Färgackordet är: blå väggar, ganska röd mahogny och orangefärgad klädsel. Den kraftiga järnkronan med ypperligt utförd drifning af vattenväxt- och snäckmotiv är originell och vacker.

I fröken Ebba Sifverts matsal har herr Leche nått en större konstruktiv säkerhet. Skåpet är mycket välbyggt.

SIGGE ALMÉN.

“Gubben gick.”

Novell af GEORG NORDENSVAN.

SIGGE VERN VAR EN AF DE ungdomsvänner, som jag tappat bort i lifvet. Vi hade många gemensamma minnen, vi hade blifvit förda hvar åt sitt håll, och nu hade jag inte sett honom på åratat.

Det var mitt fel, jag hade försummat tillfället att återknyta bekantskapen. Det grämde mig, att jag inte sökt upp honom den gång, han bad att få träffa mig — en rad på ett visitkort, helt formellt. Kortet kom i ett ytterst olämpligt ögonblick — ja, det där hör inte hit, nog af jag svarade inte. Efteråt ångrade jag mig naturligtvis, jag kände honom mer än nog för att veta, att han inte skulle upprepa försöket. Jag hörde sen, att han rest utrikes i samma vefva, han hade varit gift en kort tid, och nu blef det skilsmässa. När han kom tillbaka, träffades vi inte annat än ute någon gång, språkades vid några ord, och så gick en hvar sin väg.

Han var en af dem, som slannat i växten. Under studenttiden hade han skrivit dikter och noveller och var en af de lofvande ungdomar, som då vågade sig ut på hal is. Han hade fullt upp af idéer, uppslag, fantasi, men det kom inte fram mycket af allt detta i hans diktning. Den var radikal och ultramodern, han var sanningssägare och reformator i lidens anda, ref ner på det som var och trodde på det som skulle komma. Hetsig, hänsynlös och ärelysten var han — en af morgondagens män.

Men han kom inte längre än till debuten. När han gifte sig, tog han plats på statistiska byrån, lät inte vidare höra af sig, gick ur leken, var helt och hållet borta.

Förr eller senare träffas man ju ändå, och här om dagen återsåg jag Sigge Vern. Det var på en middag, en korrekt Stockholmsmiddag i ett hus, där allt var efter den nyaste tidens fordringar. Vi gjorde sällskap därifrån.

— Rätt egendomligt att för en gång se människor af den sorten, var hans första ord, när vi kom ut genom porten. Där uppe hade vi inte haft tillfälle att säga många ord till hvarandra, men nu var han språksam.

— Roligt att träffa dig — det var länge sen. — Jag följde honom öfver Norrbro och utefter Skeppsbron och öfver Slussen. Han stannade utanför en portal från 1600-talet med fruktgirlander i sten.

— Här bor jag, följ med upp och se på utsikten.

Han lyste med en vaxslicka genom en lång farstu med hvalf och upp för tre branta trappor. Vi kom in i ett stort rum. Utanför fönsterna hade han gamla staden och Saltsjön och Skeppsholmen, rader af lykior, mörka båtar, glittrande vatten, stjärnor på himlen.

Han tände en lampa och några ljus i lampetter på väggen. Rummet var rymligt och hemtrefligt, alls inte efter dagens mod, fast det också här fanns idel gamla möbler. Det första jag lade märke till var en statyett, Napoleon i trekantig hatt. Han var af järn, svart och tung. Jag minns den från Sigge Verns föräldraham — jag hade varit där en gång, ute på landet. Där stod Napoleon på samma marmorbord framför samma väggspiegel mellan fönsterna. Och gardinerna hängde då liksom nu i ringar på förgyllda spjut.

Jag var på det högsta förvånad öfver att finna honom installerad i denna miljö. Gen-

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS

erhåller enhver vid rekvisition min rikt illustrerade praktikatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjäser illustrerade i värden till miljoners kronor.

KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

gångarbråte, hade han en gång sagt om sin fars gamla möbler. — Det här är för ett historiskt museum, men inte för oss levande.

Där stod ett enkelt skrifbord af svart trä och en lika enkel bokhylla med gamla böcker. På väggen satt farfarsfar med gemål i silhuett i tunna gustavianska guldramar och farfar i miniatyr. Och ofvanför soffan hängde fars porträtt i olja.

Han följde min blick och så sa han:

— Ja, gubben gick.

Det hade alltid varit hans vana att kasta fram oväntade ord.

— Det är två år sen, tillade han.

Han höll upp lampan och lyste på porträttet. — Du har ju sett det här förut.

Hvem som målat det? Sigge nämnde ett namn, som jag inte kände. Jag tror det var Svartz. — Han hörde inte till de ryktbara artisterna. En tyslåten, resignerad gammal herre. Sysslade med magnetism. Tycker du det är likt?

— Jag vet inte. Det är så länge sen jag såg din far. Jag känner knappt igen honom på porträttet.

Fadern såg förbi oss med en underligt svårfångad blick. Sigge ställde ner lampan, och porträttet gick in i skuggan.

— Ja, det var den allmänna åsikten, att det inte var likt. Men när gubben Svartz var hemma hos oss en gång, stod han och såg på porträttet och nickade åt det. Han var nöjd, och det är roligt att någon var det.

För resten skall jag säga dig en sak. Det där uttrycket — han pekade upp till porträttet — det har jag en gång sett i fars ansikte. Det var när han gick igen.

— Hvad menar du?

— Ja, han gick igen, sade Sigge lugnt. Jag såg honom.

— När såg du honom?

— Det var ett par dagar efter begrafningen. Han var vederbörligen utburen och nedsänkt i jorden, och grafven var stängd öfver honom. Och nu var det familjen, som var herre på täppan. Man hade samlats mangrant, och man var svarklädd och allvarlig, alla förenade af den gemensamma sorgen, kunde man säga. Man var vänlig och öfverseende till och med mot mig, som var det svartaste fåret. Eljes fanns där flera än jag, som hade skäl att vara en smula förvånade öfver att sitta där och att samsas. Det hade år efter år varit en enda vefva af slitningar och gruff, misstro och anklagelser, och under samma tak kunde det inte komma i fråga att man skulle trifvas.

Men nu hade de infunnit sig från östan och västan och de sutto tillsammans med lugn och värdighet. Nu gällde det viktiga saker, det gällde bouppteckning och arfskifte, och nu rädde idel förtroende och endräkt, om man också inte trodde hvarann mer än jämnt.

Jag gick för mig själf, jag var och förblef främmande bland de där människorna. Och medan de synade fastebref och lånehandlingar och skref upp siffror, så höll jag mest till inne i fars rum. Han hade alltid brukat stänga dörrarna om sig — nu stodo de vidöppna. Och lådor och skåp och till och med schafullet var öppet på vid gafvel, allting var länsadt och genomskadadt.

Arvingarnes intresse samlade sig omkring värdepapperen, som naturligt är. Men där fanns också andra papper, som de inte tittade åt. — Det är något för litteratören, sa svåger härads höfdingen. Det var fars dag-

böcker han menade. Hvem skulle ha trott att han skref dagbok, att den torre lagmannen höll sig med känslor och drömmar? Hade hållit sig, bör man säga, för dagboken var från hans ungdom. Den var lagkarens själffranssakan. Men hvad där inte fanns var något försök att göra sig själf intressant. Den som skrivit var en stolt man, hans dom gick ut öfver honom själf, och han begärde hvarken medkänsla eller medlidande.

Dessa dagböcker öppnade för mig en dörr, som ständigt varit stängd. Jag kommer ihåg ett yttrande af gamle Svartz: "Bror har ett stort fel, bror är en god människa." Jag har honom i minnet först och sist som en tyst människa. Aldrig ett ord af klagan, aldrig ett uttryck af hat eller förakt. Han hade slutat upp att säga sin mening om saker och ting och om människor också. Dagboken upphörde med ett, där fanns ingen fortsättning, inga fragment ens, hur jag än letade. Det var nog så, att han inte gitte tala om hur utled han blifvit, utled äfven på att hålla fast sina intryck, ville hellre glömma dem. Hvad jag aldrig vetat, var att han inte alltid varit denne otillgänglige och inbundne man, som gick undan och som slängde om sig. Naturligtvis hade hvarken jag eller de andra gjort några reflexioner öfver gubben, inte brydde vi oss om, hvad han kunde gå och grunda på. Vi hade vårt för oss, vi längtade ut i lifvet, från bojer och tryck och allt dammig och förlegadt. Jag minns hur jag föraktade de gamla möblerna, som alltid stod på samma plats, och hur det aldrig föll mig in att se åt hans gamla böcker — i dagboken kallade han dem sina vänner. Han hade utvalt dem en efter en, och han trötnade aldrig på dem som på så mycket annat. Nu skulle vännerna slumpas bort på auktion, nu var det värdelöst, allt det som bildat infattning åt ett människolif. Skräp att kasta bort.

När jag då ser upp, så står far i dörren från salen. Han var klädd som vanligt i sin långa bonjour och i hvit halsduk. Han sade ingenting, och i salen var det också tyst. Jag minns hur underligt jag tyckte det var, att ingen sade något. Det är som om det inte funnits ord till.

Men han såg, han såg allt, och jag kände hvad han såg. Sina rum, där han inte var hemma, länstolen, som ingen sköt fram åt honom, de tömda lådorna, de dammiga böckerna. Familjen, den splittrade familjen, samlad i endräkt, i värdigt burens sorg. De döda få ge plats åt de levande, det böra de döda ha hunnit vänja sig vid under världens tillvaro, och de få finna sig i, att de levande göra rent hus efter dem. Jag såg, hur far iakttog allt utan att förvånas. Han var en som inte finns. Lifvet finns inte, ingenling är verkligt.

Du har hans uttryck där på porträttet. Svartz hade sett det långt förut. Jag kan inte öfversätta det i ord, jag vet inte om det uttalar öfverseende eller förakt eller leda — eller om det helt enkelt är lättnad, befrielse, eller om det är uttrycket hos en, som sett ner i djup, dit våra blickar inte nå.

Ja, det var inte mera. Han gick, stilla som han kommit, och dörren gled igen efter honom. Gubben gick. Vi andra gå också, en efter en, har du hört det förr?

De här möblerna tog jag på min andel och likaså vännerna på bokhyllan och porträttet. Jag kände honom inte, medan han lefde — nu tala vi med hvarandra då och då, far och jag.

Konturer från kvinnorörelsen i Italien.

För Idun af HERMAN GUMMERUS.

N TILLFÄLLIGHET FOGADE att ungefär samtidigt som den stora debatten om kvinnans politiska rösträtt förra året gick af stapeln i svenska riksdagen, samma fråga kom på dagordningen i italienska deputeradekammaren. Det skedde i sammanhang med Giolittis förslag om rösträttens utvidgning. När den gamle höfdingen för ett par år sedan bildade sitt nya kabinett — hvilket i ordningen vete gudarna — på grundvalen af en radikal-socialistisk majoritet, gällde en af de förnämsta punkterna i hans programtal rösträttens utsträckande till de samhällsläger, som ännu voro utslutna därifrån. Detta löfte har han nu infriat. Hans lagförslag innebär politisk rösträtt äfven åt icke-läskunniga, förutsatt att de fyllt 30 år. Valmännens antal springer därigenom med ens upp från fem till åtta miljoner. Hvad var naturligare än att kvinnosakvännerna begagnade tillfället att föreslå reformens komplettering genom att utsträcka rösträtten till kvinnorna? Läsaren känner redan resultatet. Förslaget förkastades med 218 röster mot 47.

Det vore rätt nöjsamt att med ledning af tidningsreferaten anställa en jämförelse mellan de båda debatterna, den ena i Stockholm, den andra i Rom. Liksom i alla samhällsfrågor finns det också i kvinnofrågan ett antal *loci communes*, allmänna slagord, som ligga till hands i den oratoriska rustkammaren, när det gäller att finna på argument för och emot. Vi känna till dessa slagord och ha hört dem upprepas ända till leda. För rättvisa åt de undertryckta — kvinnornas förändrade ställning i samhället — nyttan af att låta kvinnliga synpunkter och åskådningssätt komma till uttryck i lagstiftningen. Emot: kvinnans ringa politiska intresse — de kvinnliga väljarna skulle bli ett lätt byte för röstvärfvande agitatorer — familjebandens helgd — kvinnan skall såsom maka och mor hålla vakt vid den husliga härden... Nåväl, alla dessa visdomsord kunde man höra predikas lika väl från den svenska som från den italienska talaretribunen. Skillnaden låg mindre i orden än i sättet att säga dem.

Vi hafva väl gunås också hos oss i Norden många s. k. bildade personer, t. o. m. framstående politiker, som icke kunna låta bli att göra lättköpta kvickheter, så ofta kvinnans uppgift i det offentliga lifvet kommer på tal. Men de höra lyckligtvis till undantagen. Kvinnorna själfva ha tvungit oss att taga dem på allvar. Men i Italien...

Låt en italienare tala om sin mor, sin syster, sin hustru, och han skall finna de mest vackra och poetiska ord för att uttrycka sin vördnad, sin beundran, sin kärlek. Familjekänslan har i Italien en innerlighet, familjebanden en styrka som i få andra länder. Men låt en utom familjen stående kvinna, helst en ung och vacker, komma inom italienarens synkrets, och han skall omöjligt kunna förmås att i henne se annat än ett jaktbyte för männens erotiska eröfringsinstinkter. Att det för kvinnan kunde existera något utanför kärleken och familjen, det är för honom ofattbart. Är det under om han har svårt att tänka sig kvinnorna deltaga i männens politiska rådslag? Framställes ett förslag i denna riktning så skall han i nio fall af

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

tio affärda det med en galant anekdot eller ett dåligt skämt.

Nu finns det visserligen en sats, som säger att kvinnorna i hvarje land äro just sådana som männen vilja hafva dem. Italienaren envisas att se i kvinnan en älskande, svag, eftergifven och okunnig varelse, och det måste sägas att italienskorna ännu i den dag som är i rätt hög grad motsvara detta ideal. Men också Italien har icke kunnat förbli oberördt af den stora ekonomiska omhvälfning, som tvungit miljoner kvinnor att arbeta för sitt bröd. Med ekonomisk självständighet följer också ökad personlighetskraft, och så har också i Italien småningom skapats befingelserna för en kvinnorörelse i mellan- och nordeuropeisk mening.

Det är dock icke nog med att betingelser finnas, det fordras också att kvinnorna bli medvetna därom och det är hvad som ännu icke skett i Italien. Det existerar visserligen sedan tiotal år tillbaka en s. k. feministisk rörelse här, men den har ända till senare tid varit en utländsk drifhusblomma, som trifs blott i den förnåma världens salonger. Markisinnor, grefvinnor och furslinnor ha figurerat som rörelsens ledare, assisterade af ett mindre antal litterära blåstrumpor. Först på de senaste tio åren har rörelsen visat tendens att fördjupas. En växande skara kvinnor med vetenskaplig bildning börjar göra de förnåma damerna ledarskapet stridigt, och bland kroppsarbeterskorna har socialismen utfört sitt vanliga väckelsearbete.

Ännu är likväl allt i sin början, ännu går tillsvidare allt i de gamla gängorna, ännu hafva de italienska kvinnorna icke hunnit lära männen att taga dem på allvar.

I deputeradekammaren har kvinnosaken tillsvidare endast få uppriktiga, öfvertygade vänner. I princip äro visserligen alla socialister för kvinnoemancipationen, och i deras ledare Turati hade kvinnans rösträtt under debatten sin värtaligaste förespråkare. Men en stor del af de socialistiska deputerade äro i sitt innersta allt annat än gynnsamt stämda för reformen. En af dem bekände för mig att han helt säkert icke hade röstat för den om han trott att den haft utsikter att gå igenom! Republikanerna äro delade, de radikala anses i princip vara för reformen, men röstade när det kom till afgörandet mangrant emot. Inom de öfriga partierna finner man bland den kompakta massan af antifeminister en och annan kvinnosaksvän, såsom t. ex. den kände deputeraden och f. d. ministern Martini, markis Lucifero, deputeraden Sonnini, Giolittis antagonist och Giornale d'Italias spiritus rector, m. fl.

Kvinnosakens anhängare gjorde ärliga men fåfänga försök att bringa allvar i debatten. Förgäfvos utropade Turati vänd emot läktaren, som var till frängsel fylld af en elegant dampublik, att det icke var af ridderlighet utan endast af kärlek till rättvisan, som han talade för kvinnornas sak. Motståndarna trötnade icke att göra sig kvicka öfver de lagrar dessa herrar nu skuro i sin kamp för det läcka könet och de afundvärda chanser de förväntade sig. Skräckbilderna af den förmanligade, all kvinnlig charm beröfvade suffragetten blef också vederbörligen utmålad. Och när en talare någon gång allvarsamt försökte motivera sin ståndpunkt, kunde man få höra sådana snillrika saker som att han föredrog en ärbär kvinna, una donna onesta, framför en med rösträtt utrustad sådan! Och kammaren skrattade och applåderade.

Det afgörande argumentet levererades af

Markisinnan Elena Lucifero.

Giolitti själf. Det var icke värdt, sade han, att gå brådstörtadt till väga. Först måste man vara betänkt på att förbättra kvinnans rättsliga ställning, sedan kunde man gifva henne kommunal rösträtt och först därpå, när hon något vant sig vid att behandla allmänna frågor, kunde man tänka på att gifva henne politisk rösträtt. Detta tycktes alla mäktigt klokt taladt. Och när ministerpresidenten kort före omröstningens vidtagande förklarade, att regeringen icke komme att godkänna något tillägg till lagen, som medgaf rösträtt åt kvinnor, och att han, om kammaren antog ett sådant tillägg, skulle låta hela lagen falla, var utgången gifven. Ett sådant ultimatum af den allsmäktige parti- och regeringschefen vågade man icke motsätta sig.

Under diskussionen hade deputeraden Chimienti framställt ett medlingsförslag, som gick ut på att rösträtt skulle beviljas kvinnornas om aflagt examen vid högre läroverk, som utöfvade faders myndighet eller utsetts till förmyndare, som under minst ett år ledt ett jordbruks-, industri- eller handelsföretag eller som innehade befattning i statens eller kommunens tjänst. Förslaget hade kanske samlat omkring sig ett icke obetydligt antal röster, om icke Chimienti af Giolittis ultimatum låtit förmå sig att återtaga det.

Alltså nederlag öfver hela linjen! Blott en klen tröst för kvinnosakens anhängare var det att kammaren enhälligt anlog en af Giolitti godkänd dagordning, hvori regeringen uppmanades att utarbete lagförslag om förbättrandet af kvinnans civilrättsliga ställning.

Det intresserade mig att få veta, huru nederlaget mottogs i feministernas läger. Ett par dagar efter debatten gjorde jag ett besök hos en af rörelsens verksamaste ledarinnor markisinnan Elena Lucifero. Född österrikiska och sedan sju år tillbaka gift med deputeraden markis Alfonso Lucifero, har hon inom kort fullständigt lefvat sig in i italienska förhållanden. En utmärkt talarinna och outtröttlig propagandist, har hon i den italienska kvinnorörelsen medfört något af denna robusta energi, som är den germaniska rasen egen. På sina vidsträckt gods i Calabrien säges hon utöfva en välsignelse-rik verksamhet för sina kvinnliga underhållandes undervisning i allsköns konstslöjd.

Jag ringer alltså på hos markisinnan och blir införd i hennes salong. Smakfull inredning, diskreta färger, på bordet änkedrottning Margheritas porträtt med egenhändig namnteckning. Efter några ögonblicks väntan sväfvär in i salen en ståtlig, elegant dam af utprägladt germansk typ. Dragen vackra om än något för fylliga, ögonen lifliga, åldern — obestämd.

— Ni kommer alltså från Finland? Så intressant! — Och så får jag redogöra för huru ypperligt experimentet med kvinnans politiska likställande med mannen lyckats hos oss. Men markisinnan är icke den som länge har tålmod att höra på, och så får jag tillfälle att höra hennes åsikt om debatten i kammaren.

— Ack, dessa italienare! När kan man lita på dem? Hafva vi icke gjort allt för att tillförsäkra oss de radikalas understöd! En af de våra inträdde i partiet enkom för att drifva propaganda för vår sak, och faktiskt förbundo sig åtskilliga af partiets medlemmar att rösta för den i kammaren. Och nu behöfs det endast ett ord af Giolitti för att få dem att svika. En deputerad hade t. o. m. inlämnat ett direkt tilläggsförslag om kvinnans rösträtt, men när det skulle upptagas till behandling föredrog han att uteblifva!

— Men äro icke — insköt jag — rätt många deputerade i princip för kvinnans rösträtt?

— Mycket få. I sitt stilla sinne äro nog de allra flesta ännu djupt öfvertygade om att vi kvinnor äro inkapabla att tänka en redig politisk tanke.

— Och dock äro just ni suffragetter ett lysande bevis på motsatsen...

Ett fint småleende krusade min älskvärda interlokutris läppar.

— Tror ni icke att vi till leda få höra sådana komplimanger? Arligheter, tomma fraser utan någon betydelse!

Samtalet gick öfver till diskussionen i kammaren. Jag konstaterade hvad man förut sagt mig att markisinnan icke hörde till de radikalaste suffragetterna. Chimientis medlingsförslag var henne mycket sympatiskt. Det var nog klokare att gå stegvis framåt och icke begära allt på en gång. Hade förslaget blott icke blifvit återtaget! Och hade icke socialisterna förstört chanserna genom att fordra allt eller intet!

Det ringde på tamburdörren och strax därpå anmälde betjänten l'onorevole Martini. Namnet var mig bekant. Ferdinando Martini har gjort sig känd som författare och politiker, men ännu mera som man till den för någon tid sedan aflidna suffragetten och ledarinnan för den italienska kvinnorörelsens vänstra flygel, Giacinta Martini-Manscotti, under många år president för "Associazione per la donna". I kammaren hade l'onorevole Martini, i likhet med marchese Lucifero ofta fått bryta en lans för sin hustrus idéer.

Den gamle gentlemannen var också han missnöjd med utgången af rösträttsfrågan, men hvad ville man göra? Själf hade han afhållit sig från omröstningen. Giolitti var nu en gång diktator...

Markisinnans tid var strängt upptagen. Hon skulle, sade hon, följande dag resa till Wien. Men kunde hon en annan gång stå mig till tjänst med upplysningar, vore hon förtjust. Och med ett vinnande småleende räckte den älskvärda damen handen till afsked. —

(Forts.)

Fru Marlini-Manscotti.

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG

(Ohlén & Klintberg)

Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.

Ett utsökt vackert värlager å Dämdräktstyger nu inkommet.

Proofer sändas gratis och franko.

Sparsamt folk använder

CEREBOS SALT

emedan det är så drygt.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

Till "Iduns" ärade läsarinor!

Fru Ragnhild.

Skiss för Idun af LAURA.

(Forts.)

LULDAGEN SAMMA ÅR! KÄ-raste vän. En härlig jul hade jag, han fyllde mig med så mycken glädje, det var som öppnade han famnen full, ej bara af skänker, som också voro ut-sökta och väl öfvervägda efter mina önskningsar, men han lät mig känna något af den värme, som jag ständigt längtar efter, att jag var hans glädje och gjorde hans hem så varmt och hemtrefligt. O, så skulle det alltid vara — och sedan kom där i afton något som nedslag mig, något så obetydligt och smått, men som för mig betydde "allt eller intet". Och trots min förutvarande stora lyckokänsla kunde jag ej hålla inne med förebräelser — och sedan fick jag se honom gå ifrån mig tyst, utan ett ord, nedslagen, och så detta, att han ej gaf ett ord till förklaring. Ack, att jag hade litet mera ondt om ord och han litet bättre råd på samma vara. Du kan ej tro hur girigt jag ibland hungrar efter att höra honom predika, ty det händer att han då gläntar på hjärtedörren. Hur tror du, käraste Anna, att det skulle vara att gå med sin största och käraste skatt i sina egna händer, men ej kunna njuta af den, ej förstå att öppna den och komma åt dess inre. Få se när du kommer till oss!

Din Ragnhild."

En vacker vårdag kom Ragnhilds ungdomsvän till prästgården. Då hon inträdde i hemmet, slök hon liksom med en lång granskande blick hela det vackra lilla hemmet och dem som voro där. Hur väl passade ej det stilla, linjerena, i harmoniska färger hållna hemmet till den vackre allvarlige prästmannen med konstnärshufvud och filosofens djupa inåtvända blick. Och lilla Ragnhild, hon som varit hennes personifierade poesi, en levande sång. Allt var ju som skapadt för henne. Och så den lilla blomstrande mellanlänken, lilla Märta, med ögon som himmelens blå och hår som solens guld! Hvad kunde fattas dem? Säkerligen bara något sjukliga fantasier af en liten öfveransträngd mamma och husmor. Och hon mötte dem från första stund med så mycket förtroende och så mycken friskhet, att de båda makarna drogos med i hennes stämning.

"Käraste ni, hvilket förljusande hem ni ha. Här måtte alla små goda tomtar trivas." Ragnhild såg upp på sin man.

"Ja visst, solsken, glädje, lycka, hvad vill du mer," sade pastorn. Deras blickar möttes och något af den gamla kärleksvärmen strålade emot henne. Ragnhild kände sig högt lyftad. Så var det, ja, och så skulle det alltid vara!

"Gör nu hvad du kan för din vän så att hon trifs," sade pastorn något senare till sin hustru, då han tog sin hatt för att gå ut.

"Ja visst, älskade, tror du ej jag vill det."

"Jo, men låt henne ej få se sura miner och höra sentimentala suckar," sade pastorn. Men han såg ej upp på henne, han kysste henne blott helt lätt på pannan och gick.

O, hur beklämd Ragnhild blef. Var det då hon, som dragit ned deras hvardagslif till detta innehållslösa, triviala, som det mer och mer blifvit. Det lät så på hennes man, hade då ej han själf styrka nog att lyfta deras

samlif. Ja, nu skulle åtminstone Ragnhild göra sitt bästa — för vännens skull.

Det var söndag och Ragnhild tog sin vän med sig till kyrkan. Hvad gudstjänsten var skön i dag. Hennes man talade med hänförelse om ett försakande lif i människokärlekens tjänst. "Sök ej lön, gå dit där du minst synes, gå gärna dit där du möter mest motstånd, ge ut af ditt innersta, af den kärlek som kan jämna vägen för sargade hjärtan och uppräta den vilseförda, af alla föraktade." Åh, hur väl Ragnhild kände igen honom, sin drömde ideal-hjälte. Just så ville hon ju ha honom!

Anna var hänryckt. "Käraste vän, så lycklig du är som får höra något så storslaget, fint och vackert länt, för hvarje söndag."

"Det är ej alla gånger så som i dag," var Ragnhilds svar. "Han är ej alltid så inspirerad som i dag."

"Men det är ju stort att han kan bli inspirerad af så litet åhörare," återtog Anna.

"Det är nog ej mängden åhörare, som lyfter, det beror nog också på hvilka de äro och om de förstå honom."

"Ja visst," svarade Anna eftertänksamt, "men dig har han ju nästan alltid, som förstår honom. Eljes ligger han nog för högt för massan här."

"Ja, en del beundrar hans yttre, men hans inre förstår ingen, och Anna, du, han sluter sig mer och mer inne med sina bästa tankar, och därigenom går han själf miste om så många bättre impulser."

"Du kan gärna hålla med om, Ragnhild, att han är för god för denna plats."

"Ja," svarade Ragnhild, "om du visste hur jag längtar efter att se honom i hans rätta miljö, och att också jag tillhörde hans rätta miljö."

"Det gör du, vännen min, gå bara inte bort ifrån dig själf. Jag tror att du för mycket lagt ned din individualitet för hans, som du kände var starkare. Och hvad som sedan följde var ett svagt, lönlöst motstånd mot honom och detta motstånd kanske du sedan låtit gå ut öfver honom på ett nedslående, tröttnande sätt. Tror du ej kvinnan är till för att fostra mannen, likasåväl som han henne, och tror du ej hon i själfva verket fostrar eller åtminstone bildar honom till hvad han blir?"

Anna såg på den lilla kvinnan framför sig. Hon hade sänkt sitt hufvud och stora tårar runno ulför kinderna.

"Men jag — du vet ej hur maktlös jag är och alltid känt mig inför honom."

"Käraste Ragnhild, din makt skall bestå ej i att styra eller vilja härska öfver honom; hvilken man tror du trifs med det? Men du skall vara dig själf! Det var dig själf, han en gång beundrade och lärde hålla af. Vill du vinna honom mer och mer så återgå till dig själf och alla dina intressen. Jag vet att intresset för honom slukade alla dina intressen. Jag vet också," och här fick rösten en mollklang, "att kärleken till honom höll på att ta bort all annan kärlek från ditt lilla, varma, rika hjärta. Men det hela var att du höll på att förneka dig själf, med förlust både för dig och honom."

Anna hade slutat. I detsamma inträdde pastorn.

"Jag måste resa i morgon," sade Anna plötsligt.

"Redan?" frågade pastorn. Han hade trifts så bra i hennes sällskap, och Ragnhild hade för det mesta varit gladare.

(Forts.)

Grupp af scoutflickor. O. Ellquist foto.

Scoutflickornas riksmöte.

SVENSKA FLICKORNAS SCOUT-förbund är nu bildadt på det nyligen mellan representanter från olika flickscoutföreningar hållna riksmötet. Härmed har flickscoutrörelsen i Sverige fått en sammanhållning och en pondus, som helt visst kommer att bidra till rörelsens växt öfver hela landet, något som alla vänner af den kvinnliga ungdomen varmt måste önska. Ty ännu återstå många skolor, som icke tagit upp idén och där flickorna gå miste om den trefnad, det glada kamrallif och den utveckling till kropp och själ som scoutlifvet skänker.

Vid mötet fick det nya förbundet en styrelse, som hädanefter blir centralledningen för flickornas scoutrörelse.

Bland annat som det nya riksförbundet uträttade var att antaga en flickornas scoutlag. Denna liknar i det väsentliga gossarnas, och de två första och viktigaste punkterna ha följande lydelse:

"En scoutflicka talar alltid sanning och sviker aldrig sitt ord" samt

"En scoutflicka besinnar alltid sin plikt mot Gud och fosterlandet."

Såsom valspråk antogs scouternas internationella lyringsrop "Var redo".

En fråga, som lifligt diskuterades, gällde hvilken principiell ställning riksförbundet skulle intaga till scoutflickornas medverkan vid olika slag af penninginsamling för välgörande ändamål. Det beslöts att för framtiden skulle scoutflickornas medverkan inskränkas till insamling af nationell innebörd.

Den uppgift som nu ligger ledningen närmast blir utarbetandet af en enhetlig norm för alla föreningar. Såsom af vår redogörelse i nummer 12 af Idun framgick, ha de spridda föreningarna hittills arbetat hvar på sitt sätt.

Vi meddela som ett apropå till riksmötet en grupp af några unga scoutflickor, iklädda sin nya trefliga uniform.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK

AF

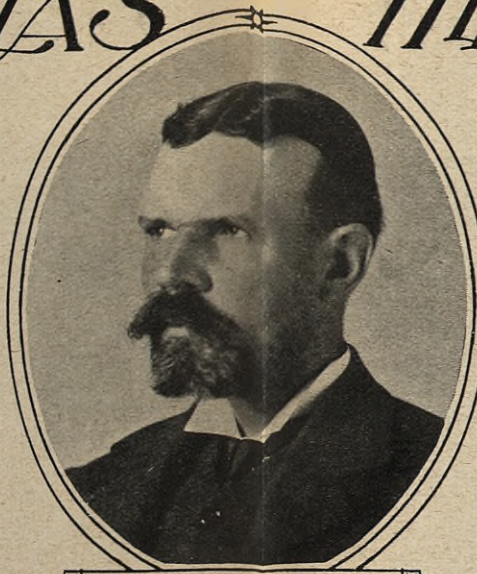
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

"FRÅN NOVA SEMBLAS TILL CEYIONS BRÄNDA DALAR." FJÄL...

Riksmuseets etnografiska ut-

KNAPPT HADE GREFVE ERIC VON Rosens intressanta utställning i Konstakademien af föremål från hans senaste vetenskapliga expedition till Afrika avslutats, förrän Riksmuseet i samma lokaler öppnade sin förbådade stora utställning af etnografika från Amerika, Asien, Afrika och Lappland. Det är närmast professor C. V. Hartmans förtjänst, att denna ovanligt rikhalliga samling af kulturföremål från så vidt skilda delar af jorden blifvit ordnade till en öfersiktlig och instruktiv bild af primitiva folkstammars lefnads-sätt, så att både den lärde forskaren och den mera flyktigt intresserade lekmannen kunna genomvandra utställningssalarna och hvar i sin mån mottaga starka intryck af egendomligt exotiskt lif. Utställningen är den största i sitt slag, som någonsin kommit till stånd i vårt land, och när samlingarne i sinom tid blifvit införlifvade med riksmuseet i dess vardande palats ute vid Experimentalfältet, har detta museums etnografiska afdelning vunnit ett åskådningsmaterial, för hvilket vårt lands vetenskapliga kultur står i den största tack-samhetsskuld till ett flertal energiska forskningsre-sande och oftervilliga mecenater. Men låtom oss nu se oss omkring!

PROFESSOR
C. V. HARTMAN.

ställning i Konstakademien.

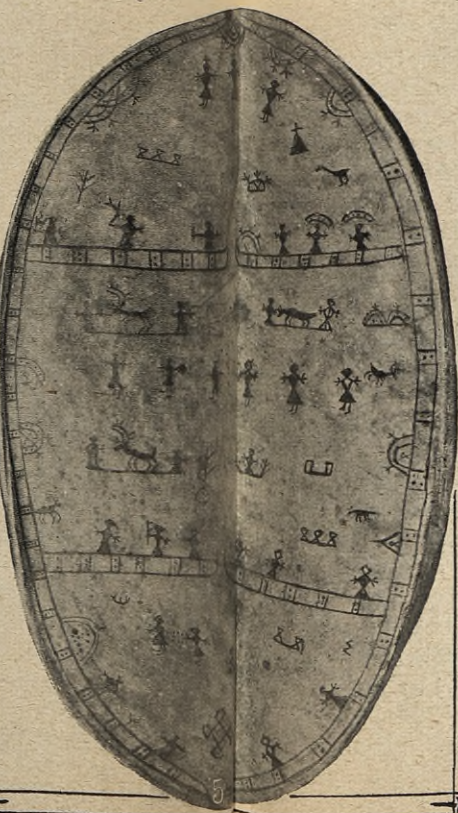
lifnärande sig af jakt och fiske. Deras bostäder utgöras mången-städes af väldiga grofflor i de här flera tusen fot djupa floddalarna. Midt emot fondväggen står en reslig Sioux-höfding och på väg-gen bakom honom finnes prof å stammens praktfulla dräkter, de med fransar sirade breda hjort-skinnbyxor, pärlstickade dam-sker m. m. — Högra sidosalen omfattar Afrika. Där finnes bl. a. en dvärgfamilj från Kongoskogarna utanför sin hydda, en reslig Massaikrigare och

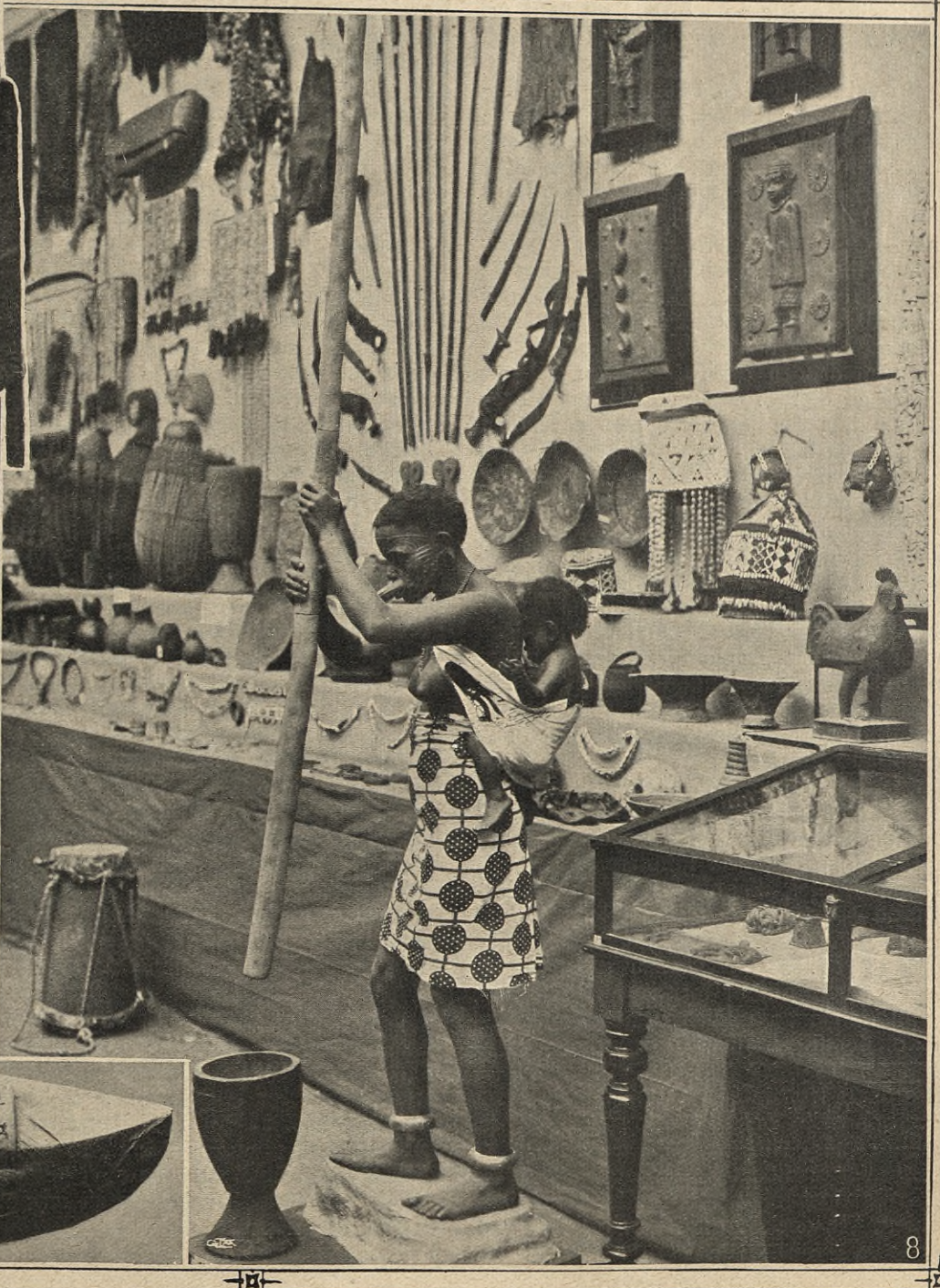
så en mycket pittoresk grupp af en Malambroekvinna slötande majs, under det hennes barn sitter sofvande i ett skyrke på hennes rygg. Västra sidosalen slutligen inrymmer Central-Amerika, Lappland och yttersta östern. I omedelbar anslutning till de syd-mexikanska föremålen i huvudsalens borte parti möta vi i salen till vänster å högra sidoväggen å hyllorna en samling af stensculpturer, keramik och textil från museets af dess föreståndare hopbragta samlingar från Costa Rica, Salvador och Guatemala. Vi finna här huvudsakligen i Costa Rica uppgrädda guda- och människobilder, majsvarnar, sten-säten, urnor, skålar m. m. af basallava, alla rikt ornerade huvudsakligast med djurbilder. I ett af hörnen se vi en indian-kvinna Kiché (af Mayastam). Ett stort antal af dessa indianer äro gårdfarhandlare. — Salens båda långväggar äro helt ägnade Lappland, som framställes dels genom etnografiska alster, dels genom en serie ypperliga fotografier och taf-lor ur det lappländska nomadlifvet, målade af J. Tirén.

1. Dvärgfamilj (telefantjagare) från Kongoskogarna utanför sin hydda. 2. Sioux-indianhöfding, i full rustning, klädd en äkta bisonmantel. Ofvån på väggen hufvudet af en bisonoxe. 3. Massaikrigare från Ost-Afrika. 4. Djurhufvud af sten samt smärre stensculpturer från de gamla präcolumbiska kulturcentra i Mexiko och Central-Amerika. 5. Lapptrumma. 6. Lappvagg. 7. Kiché-kvinna från Central-Amerika. 8. Malambroekvinna slötande majs. 9. Ta-

rahumare-indianer (man o. ung flicka) från västra Mexikos bergstrakter. I den tropiska växigruppen synes ett amerikanskt "bergsleion" puma. A. Blomberg foto.

Spalten om böckerna.

VÅR LITTERATURANMÄ-
lare sedan tre år tillbaka,
fröken Gertrud Almqvist, har
tyvärr på grund af sjukdom
sett sig nödsakad att afsäga
sig det ämbete hon så för-
tjänstfullt och plikttroget har
förvärvat. Till hennes efter-
trädare har Idun lyckats åter-
förvärfva fru Marika Stjern-
stedt-Nordström. Hon är som

Marika Stjernstedt.

kritiker redan bekant för en
stor del af vår läsekrets från
den tid, då hon med stor
oväld och humanitet dömde
öfver bokmarknadens alster i
Iduns litteraturspalter. Se-
dan dess har hon som ro-
manförfattarinna genom sina
senaste böcker vunnit vidgad
läsekrets och ökad popula-
ritet.

VARJE FÖR-
fattare vet
att förläg-
gare ställa
sig skepti-
ska gentemot publice-
randet af flera alster af
samma penna under ett
enda år. Ett år — en bok. Detta
är publiken van vid, och det går den
med på. Den har sina favoriter och inköper
villigt en bok af favoriten hvar 12:te månad,
dessemellan läser man tjugofemöresböcker,
skämtlidningar eller hvad man får låna. Men
om favoriten kommer med en extra bok, då
är man i sin rätt att säga: "Ånej, pass, favo-
rit, dej vill jag inte se igen på ett halft år.
Först då köper jag dig igen! Så är jag
van."

Detta vet förläggaren, i hvars yrke det lig-
ger att vara världsklok. Men författaren,
som lefver af illusioner, och dessutom måste
betala skatter, hyra och räkningar, han tän-
ker: Min sista bok blef så omtyckt, nog finns
det en hel del folk, som gärna vill träffa mig
igen! — Och han riskerar ett slag, han ger
ut en "vårbok." (Till skillnad mot "julbok",
ehuru de respektive icke ha det minsta att
göra med vare sig vår eller jull)

Denna gång är det K. G. Ossian-Nils-
son, som är den djärfve. Efter höstens
synnerligen digra roman, Odets man, pre-
senterar han nu en liten, tunn novellbok,
Vackra Johanna. Hvad jag då först
vill anmärka emot, är att boken verkligen
blifvit väl mycket tunn; några af historierna
äro ohjälpligt bagatellartade. Men samlin-
gen är dock i sin helhet ljus, lätt och värd
att inte alldeles försvinna spårlost. Det
kommer ofta ett vänligt och ömsint humör
fram i Ossian-Nilssons småhistorier, och
man såg gärna, att han odlade sin genre
däri, ansande utformningen af motivet, fill-
spetsande udden på ett sätt, som han nu
icke alltid gjort sig besvär med. Det är ju
här frågan endast om ren teknik. Det frap-
perar t. ex. särskildt i titelnovellen, där för-
fattaren ganska slösaktigt låter tillfället att
göra en både djup och rörande liten all-
mogeskildring gå sig ur händerna.

Tekniskt alltså, utihärda dessa små under-
hållande prosabitar icke jämförelse med
versen. Ossian-Nilsson utger nämligen
samtidigt också ett vershäfte, Lärkan,
Dikter i dur. Här är formen så själffallen,
så villigt flytande, att man genast igenkän-
ner den födde versifikatören. Virtuös var ju
också Ossian-Nilsson alltifrån tidiga fram-
trädanden. Han talar på vers närhelst det
faller honom in, och det blir ofta bra vers,
särskildt när yttre sensationer, natursvär-
meri, eller nulidens under och företeelser
framkallat inspirationen. Inåtvänd är icke
skalden, och dock kanske mer här än förut,

mera stilla, stundom vek. Det är mannen, för hvil-
ken glädjen i de små
glädjeämnena blifvit up-
penbar, hvilken här ef-
terträdt den stormande
ynglingen. Åtminstone
inför de bästa af dik-

terna ur Lärkan har man icke anledning att
beklaga sig. Se t. ex. den vackra åkallan
till Frej, "den milde, svenske guden".

Om de öfriga vårnyheterna fyllsvidare kan
jag falla mig kort. Det är intet nöje att
häckla och nedgöra, och Gud vet ens, om
det verkligen är kritikerns roll och om ej hans
första budord borde vara: Se till det bästa!
Men äfven det bästa i en bok kan vara
skrallt nog, och då står man där med sin
goda vilja.

I Kronans Landsväg af Axel
Uhlén finner man en del goda uppslag och
åtminstone en mänskligt gripande situation
— i berättelsen "Sin moders ende son".
Men det räcker ingen vart, personskildrin-
gen är alldeles godtycklig och dialogen
desslikes. Man behöfver icke ha umgåtts
närmare med landsvägsloffare för att veta,
att de icke föra samtal som herrar Valle och
Pälle i den första historien. Det ligger nå-
got tafatt i dessa realistiska skildringar, i
hvilka realitetens prägel — det som innerst
öfvertygar — svikit. Men stilens lediga fart
lofvar kanske något bättre till nästa gång.

Något bättre vänta vi däremot icke efter
läsningen af Alfred Smedberg:
Branta stigar, berättelser ur lifvet för
läsning i familjekretsen. Det är ren och full-
färdig s. k. uppbyggelseläsning. Men då vi, i
främsta rummet genom Selma Lagerlöf, veta,
att också "uppbyggliga" historier kunna
göras till stor och bevakande konst, kunna
vi ej underlåta att uttrycka en smula bekläm-
ning vid att se hvad som med frejdigt mod
och inte utan formell förmåga här serveras
vårt lands läsningstörstande familjer. Och
jag är viss om, att Branta stigar hör långt-
ifrån till det klenaste. — Jag fattar fullkom-
ligt, att mödrarna icke kunna och icke vilja
vid aftonlampan läsa högt ur all skön-
litteratur, som kommer ut, och icke ens alltid
ur den, som prisats. Allt, som är konst, är
icke därför för alla, och allraminst för barn;
häri kommer aldrig ändring att kunna göras.
Men man önskade slippa det nedslående
faktum: så snart en bok affischeras som
"familjeläsning" visar den sig vara ett tévat-
ten, som icke kan nära behofvet af vare sig
människo- eller världskänedom eller este-
tiska synpunkter hos läsaren. Detta är en
iakttagelse icke blott för i dag eller för ett
speciellt fall, utan för många gånger och i
största allmänhet. Om jag dröjt härvid, be-
ror det på min lifliga önskan att en gång få
orätt i denna punkt.

Som en bok för ungdom kan emellertid
anbefallas Under södra korset, af
Richard Melander, en äfventyrs- och
sjömansbok med lämpligt inslag af kärlek.
Författaren är förut känd och värderad af
sin särskilda publik. — För amatörerna af
detektivromaner kan påpekas Stilet-
käppen af S. A. Duse, där författaren
visar både fantasi och stor fyndighet. Man
skulle dock önskat, att historien litet när-
mare lokaliserats, och att det en smula hus-
hållats med det rafflande. I bägge fallen
skulle större sannolikhetsprägel ernåtts och
berättelsen därigenom vunnit i värde. Den
är under alla omständigheter en god bör-
jan i sitt slag.

Några volymer ligga oanmälda kvar se-
dan före jul. Icke alla är det nödvändigt att
dröja vid; det efemära första intressets
glans öfver dem har redan bleknat. Ett par
är det inte så mycket godt att säga om, som
man ville. Det sista gäller den lofvande och
originelle romanförfattaren Sven Lidmans
Carl Silfverstååhls upplefvel-
ser, i mitt tycke helt underlägsen de tre
föregående Silfverstååhl-romanerna. Man
väntade sig en stegring, eller åtminstone,
liksom förut, debatt kring konflikter ur nu-
tidslifvet, ty det förnämsta intresset kring
Lidman som prosaist knyter sig till hans re-
soluta vakenhet för det aktuella, för en el-
ler annan tidsströmning. Men här är en rätt
tom kärlekshistoria med många ack och oh,
samt för verkets sanningsprägel onödiga
smaklösheter. Förtjänsterna ligga i de
snabba och lifliga småbilderna från läger-
lifvet m. m. Boken är i grunden ett lyriskt
utbrott mera än en roman. Den inre stil-
känslans säkerhet fattas, och en lyrikers
naiva hjärta blottas alltför mycket mellan
raderna — vare sagdt med all honnör för
poeternas släkte.

E. Walter Hülphers hör inte till dem,
kring hvilkas vagga gifmilda féer trängts
med sina gåfvor. Jag menar, att denne
onekligen begåfvade författare i allt han
skrifver lämnar intrycket af kamp. Han
slåss med materialet, han slåss med
sig själf och sin stjärna, att nå ned
till djup, hvilka icke öppna sig för något
Sesam, någon lätt utsagd formel. Kampen
är ärlig och allvarlig, och man känner en
oafvislig respekt, äfven där man måste göra
invändning mot det konstnärliga resultatet.
Det förefaller som om denne författare icke
allenast råkade intressera sig för, utan
rentaf utvalde ämnen, tankeproblem, där
hans talang icke helt räcker till för utföran-
det. Möjligt, att detta är det enda, som sy-
nes honom själf vara något värdt; men jag
är inte viss om, att ej en större enkelhet inför
diktningens mysterium dock skulle utlösa
uttryck, mer harmoniska mellan vilja och
kunna. Till allas gagn, diktarens som lä-
sarens. Ty har man något i sitt innersta —
och det har Hülphers — bör man också
sträfva att göra sig förstådd — helt enkelt.

Dessa reflexioner framkomma i anledning
af Den heliga elden, en sidstark och
icke lätt genomläst bok, innehållande be-
rättelser och dramatiska utkast, heterogena,
ojämna, och dock vackert vittnande om sin
skapares brinnande vilja, utomordentliga
hängifvenhet. I ett företal söker Hülphers
dessutom fixera sin mening med arbetet:
"förundersökningar till ett försök till en stor
religiös syntes". Men om vi också kunna
ana denna mening, stiger den icke tillräck-
ligt ljusbringande upp ur kaos. Jag har
emellertid icke velat, att denna bok skulle
passera oanmärkt i Iduns spalter. Den

fångslar under alla förhållanden som före-
teelse, som andligt vittnesmål.

Som avslutning på min artikel, två böcker
till, *Minuter och sekunder* af An-
ders Osterling, samt *Hemmet för
min dröm*, af Artur Möller, bägge
böcker af kultiverade konstnärer.

Man kan ej framträda med större an-
språkslöshet än Osterling gör i sitt företal.
Han halft ber om ursäkt för att han vå-
gar framträda bland prosaisterna, en
sparf i tranedans! Det är dock inte
så farligt för sparfen, han reder sig
bra, och man är inte utan en liten
misstanke, att han själf godt visste det förut.
Han har koketterat en smula med oss! —
Minuter och sekunder är en älskvärd bok,
full af poetisk stämning, som var att vänta,
och af poetiskt måleri. En udd af ironi, vid
tillfälle själfironi, sticker sig stundom lämp-
ligt in. Boken innehåller små novelleter
kring ämnet "han och hon", korta situatio-
ner, af dem hvarje människolif passerar
några, osedda af mängden, samt skisser
från en resa till Italien, där man sätter värde
på det goda resällskapet. Det är en fin
bok, och som sagdt, utan later eller preten-
tioner.

Hemmet för min dröm är ett häfte på 32
sidor, skriffboksformat. Jag säger inte detta
för att anmärka eller begära, att diktsamlin-
garna skola se ut som postillor; men jag har
i den lilla boken saknat några vackra och
känsliga strofer af Artur Möllers penna,
hvilka jag vill minnas från dagspressens
eller veckopressens spalter. Råder också
här en öfverdrifven blygsamhet? De skulle
dock försvarat sin plats bland de öfriga dik-
terna, och jämte dessa buri vittnesbörd om
äktheten af Möllers poetiska ådra.

MARIKA STJERNSTEDT.

FRÅN A.-B. LJUS I STOCKHOLM HAR I
dagarna utsändts det första häftet af en rikt
illustrerad och i alla afseenden förnämt ut-
styrd *Svensk Konsthistoria* utgifven
af museiintendenten i Göteborg dr Axel
Romdahl samt doc. Johnny Roos-
val. Det verk, som därmed inbjuder till
subskription, är så mycket lifligare förljant
af ett erkännansamt mottagande, som det ut-
gör det första försök, som i vårt land gjorts,
att lämna en samlad historisk skildring om
den konst, som under gångna sekler lefvat
inom våra landamären. Denna kulturellt
som nationellt lika betydelsefulla uppgift har
alltför länge fått ligga utförd. Materialet
har ändå in i våra dagar studerats mera med
detaljforskarens och samlarens ögon än
med den stilistiskt undersökande konsthisto-
rikerns, hvartill kommer att jämförelsen med
utländsk konst oftast underlåtits. Att
samla och ordna, att stilkritiskt gruppera
och klarlägga måste därför ännu länge bli
den svenska konsthistoriens hufvuduppgif-
ter.

Detta är också skälet hvarför *Svensk
konsthistoria* nu framträder som resultatet af
ett samarbete mellan ett antal af våra mest
betydande fackmän på området, som hvar
och en åtagit sig den del af det hela, som
utgjort hans speciella studium. Ur den im-
ponerande raden af medarbetarnamn nämna
vi, utom utgifvarne, professor Sigurd Cur-
man, doktorerna Georg Göthe, August Hahr,
G. Upmark, Otto Rydbeck, Axel Gauffin,
författaren Georg Nordensvan m. fl. "*Svensk
Konsthistoria*" kommer att utgifvas inom
årets lopp i 8 å 10 häften å 1 kr. 50 öre med
öfver 300 illustrationer, däraf talrika färg-
tryck.

Emil Hillberg. Byst i granit af John Färngren.

Från scenen och estraden.

NÄR DEN UNGE EMIL HILLBERG
i mars 1873 debuterade på
K. teatern som Härvad Bosen i
Frans Hedbergs troskyldiga
och med hjärtats värme skrifna
folkskådespel "*Bröllopet på Ulfåsa*", gjorde
hans ställiga gestalt och vackra stämma det
lifligaste intryck på publik och kritik och han
kallades en ny Dahlqvist, som skulle åter-
uppväcka det stora dramat på scenen.

Profetian gick i fullbordan, och mer än
så: Emil Hillberg blef i första rummet sig
själf, ty ej blott det stora dramat fick i ho-
nom en genialisk framställare, utan hvad
han främst af allt utmärkt sig i är gestalt-
ningen af det moderna skådespelets och den
moderna komediens många egenartade fi-
gurer — våra teatervänner torde känna dem
allesammans från konstnärens nu fyrtioåriga
teaterbana, hvarför ett närmare ingående
på Hillbergs kraftiga och linjeskarpa konst
här är öfverflödig. Den 8 april firar han sitt
sceniska 40-års-jubileum med utförandet af
doktor Stockmans roll i Ibsens "*En folk-
fiende*", där skådespelarens karaktäris-
eringsförmåga, som bekant, afger ett af sina
vackraste resultat.

Med anledning af jubiléet har en ung lof-
vande skulptör, hr John Färngren, utfört en i
granit huggen byst af Emil Hillberg, af hvil-
ken skulptur en afbildning meddelas här of-
van. Jubileumsaftonen kommer bysten att
utställas i Dramatiska teaterns foajé.

Tyskland är militärdramatikens hemland.
Soldatlifvet i fru Germanias hägn har flera
mörka än ljusa sidor, och särskildt tycks den
beprisdade tyska disciplinen, som spänner
sina pansarnävar kring hela riket, framkalla
soldathoparnes förbittring. Sådant skapar
konflikter och teaterskribenterna skynda att
tillgodogöra sig dem i sina skådespel, väl
vetande att en stor och tacksam publik vän-
tar på andra sidan rampen.

Svenska teatern importerade militär-
skådespel, "*Kasernluft*", af herrar Stein och
Söhngen handlar förnämligast om en
skurkaktig sergeant, som för försmådd
kärleks skull hämnas på sin rival, en ung vo-
lontär vid regementet. Det hela är oro-
väckande tyskt, naivt och fullt af breda ef-
fekter, men har helt visst sin publik, allra
helst som Svenska teatern besår stycket ett

genomgående förträffligt spel. Hr Barck-
lind har fått bofven på sin loft — en skön
bof i dubbel bemärkelse, hvars rysliga na-
tur han klokt nog aktar sig att markera allt-
för grellt. Vidare är det hrr Klinberg,
Kåge, Johansson, Brunius, Gustaf
Ranft och Olsson samt fruarna Sah-
lin och Byström, som allesammans
åstadkomma natursanna framställningar.

Gustaf af Geijerstams lustspel "*Aldrig i lif-
vet*" står på Intima teaterns matinéprogram.
Handlingen — hur en författare först efter
sedan han dött når fram till erkännande —
är måhända icke fullt så aktuell i dag som
på 80-talet, men åtskilliga anspelningar
fräffa dock pricken fortfarande, och för öf-
rigt är stycket ganska roande i sin blandning
af fars och komedi. —

De spelande åstadkomma ingenting an-
märkningsvärdt, men skämma heller icke
bort författarens afsikter.

Den stora serien af Beethovens samtliga
symfonier, som utgjort kärnan i den gångna
vinterns musiklif i Stockholm, afslöts påsk-
dagen med "*den nionde*", utförd af Hofka-
pellen, en 80 rösters kör samt fröken Lar-
sén, fru Järnefelt, herrar Malm och
Lejdström som solister. Det ingifvelse-
starka verket gafs med jubel och flykt i
klangen, steg från sjungande strängar och
klingande horn samt buret af människorös-
ternas ljusa väljud upp mot den rymd, som
är de gudomliga glädjekänslornas ursprung.
Programmet utfylles med D-dur-konserten,
solidt spelad af herr Sven Kjellström.

Pianisten Uno Sundelin gaf strax före
påsk en egen konsert i Musikaliska akade-
mien. Hans förträffliga utförande af Saint-
Saëns pianokonsert på operan nyss förut
borde ha varit i så friskt minne hos publiken,
att han ej behöft spela Chopin, Schumann
och Liszt för en åhörarskara, om hvilken
man frestades begagna den gamle historie-
lektorns klassiska reflexion: "Jag ser många
här, som inte ä' närvarande". Men hr S.
mäktade i alla fall genomföra programmet
med konstnärlig aplomb, och det visade sig
åter att den pompösa och effektfulla stilen
företrädesvis är hans område. ARIEL.

Ärade kvartalspre- numeranter

erinras om nödvändigheten af att i god tid förnya
kvartalsprenumerationen, så att ej afbrott i ex-
peditionen må uppstå. Under aprilkvartalet utger
Idun en intressant specialpublikation, nämligen

Ett Carl Larsson-nummer,

som skall utgöra en hyllning till den frejdade
konstnären med anledning af att han i maj månad
fyller 60 år. Numret blir

betydligt utvidgad och rikt illust-
reradt

samt försedt med intressanta litterära
bidrag af ett antal af våra allra främsta
författare, konstnärer och konst-
historici, såsom August Brunius, John Kruse,
Carl G. Laurin, Thorsten Laurin, Georg Norden-
svan, Georg Pauli, Axel Romdahl m. fl.

Af numrets rikhaltiga innehåll vilja vi särskildt
framhålla en enquête, som under rubriken

Hela Sverige gratulerar

ger korta, intressanta uttalanden om "födelse-
dagsbarnet" från ett antal af vårt lands främsta
kulturpersonligheter; vidare må nämnas åtskilliga
bidrag i skämtsamt form, hvilka skänka intima in-
blickar i Sundbornslifvet. Allt som allt blir denna
vår högtidspublikation af sådan art, att den kom-
mer att väcka intresse öfverallt, där Carl Larssons
namn och gärning hållas kära.

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER.

BÄSTA SNITT.
OMSÖRGFULLASTE ARBETE.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Gyllenhammar
GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn o. Hafremjöl ha den finaste smak och äro till följd af det patenterade tillverkningsättet de hållbaraste. Färiska! Förstklassiga!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 6-12 APRIL 1913.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; lefverpastej; förlorade ägg på krutong; mjölk; kaffe eller te med mandmintårta. Middag: Färserade filéer af sjötunga med falsk hollandaise; lammnoasetter med dvärgpotatis och tryffelsås; jordärtskockor à la Idun; katrinplommonsufflé med vispad grädda.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt sill med grädda och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Färseradt kälhufvud; blandad frukt med maräng. TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg; fattiga riddare med sylt; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt rebbenspäll med potatis; Farmors äppelkaka med vaniljsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt rebbenspäll (rester från tisdag) med lingon och potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morstpuré med rostadt bröd; ugnstekt gädda med äppelmos.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te.

Middag: Dillkött på får med potatis; rabarberkräm med mjölk.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorv med stufvade turska bönor; sago-soppa.

RECEPT:

Förlorade ägg på krutong (f. 6 pers.). 6 helförlorade ägg, 6 skivor hvetebröd, 3 msk. smör (60 gr.).

Gräddsås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1/2 lit. grädda, 1 msk. god köttsky, salt, hvitpeppar.

Till garnering: 1 1/2 hg. rökt skinka, 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Brödskivorna skäras aflånga, urhållas och stekas vackert gulbruna i smöret. De uppläggas på varmt fat och på hvarje skiva lägges ett ägg.

Smör och mjöl fräses 2 min., grädden och köttskyn tillsätts, hvarefter säsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna och hålles öfver äggen. Skinkan skäres i fina strimlor, stekes i smöret och strös i en krans omkring hvarje ägg. Anrättningen garneras med persilja och serveras som frukostträtt.

Färserade filéer af sjötunga (f. 12-15 pers.). 3 sjötungor, på omkr. 5 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.).

Fiskfärs: 1/2 kg. gädda = 210 gr. skrapadt fiskkött, 125 gr. godt smör, 15 gr. mjöl, 2 del. grädda, 1 ägg, 1 äggula, 2 tsk. salt (10 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till garnering: 4 tryffel eller 48 räkstjortar.

Till kokning: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Beredning: Gäddan fjällas ej, urtages, sköljes väl, torkas med en fiskhandduk, fläkes och ryggen skäres bort. Fiskköttet skrapas fint, intet fjäll eller ben får medfölja, väges, blandas med det kalla smöret och drifves 4-5 gånger genom köttkvarn. Massan stötes därefter i stenmortel med trästöt, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat vispas äggen, mjölet, grädden och kryddorna; denna blandning inarbetas matskedsvis i färsen, som bör röras omkr. 1 tim., hvarefter den passeras.

Sjötungorna förberedas och skäras i filéer, hvilka klappas ut med en fuktig köttklubba, ingnidas med saltet och få ligga på hvarandra ett par timmar. Filéerna torkas åno, hvarje filé skäres midt itu och bitarna putsas af, så att de blifva aflångt runda eller ock skäras de päronformiga. De betäckas med ett 1 1/2 cm. tjockt lager fiskfärs, som strykes jämnt med en sked, doppad i ljumt vatten och penslas öfver med lätt uppslagen ägghvita. Färsen garneras med tryffeln, skuren i vackra figurer eller med räkstjortar eller ock med båda delarna. En långpanna skuras ren, (så att den ej svärta) och smörjes med det kalla smöret, filéerna läggs in och så mycket fiskbuljong (kokt på hufvud, ben och skinn) spädes på, att det står upp till färsens nedre kant, ett lock eller en plåt lägges öfver, pannan sättes in i ordinär ugnsvärme och filéerna få koka 15-20 min. Prövas med vispsticka om de äro färdiga. Läggas upp med hälslef på varmt fat, garneras med persilja och serveras med hollandaise, kräft- eller hummersås samt små kokta potatisar.

Falsk hollandaise (f. 6 pers.). 60 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 gr. salt, 1 gr. socker, 1/2 gr. hvitpeppar, 4 äggulor, 2 del. vatten, 1 tsk. citronsaft.

Beredning: Smöret röres i en ljum kastrull, tills det blir hvitt och pösigt, därefter nedröras mjölet, äggulorna, en i sänder, saltet, sockret och pepparn. Kastrullen sättes öfver svag eld, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under vispning och säsen får sjuda, tills den är tjock och glansig, lyftes af, afsmakas genast med citronsaften och hålles varm i vattenbad.

Lammnoasetter (f. 6 pers.). 750 gr. lammfilé, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 3 del. buljong. Till garnering: 1 hg. gäsflever, 1 burk sparris (1/4 lit.), 1/2 lit. dvärgpotatis, kokt i flöttyr.

Beredning: Filéerna torkas med en duk, urviden i hett vatten, och skäras i 12 skivor, hvilka utklappas lätt, ingnidas med kryddorna, rullas ihop och lindas in i tunt skurna späckskivor. De brynas i smöret, spådas med den kokande buljongen och få steka med tätt lock, tills de äro möra, eller omkr. 45 min. Späckskivorna tagas bort och noasetterna ställas i krans på rundt serveringsfat och på hvarje noasett lägges en liten rund gäsfleverkifva. På midten af fatet lägges sparrisen, upphettad i vattenbad, rundt omkring lägges dvärgpotatisen. Anrättningen garneras med persilja och serveras med tryffelsås.

Tryffelsås (f. 6 pers.). 1 burk tryffel (1/8 lit.), tryffelspad, 1 del. mader eller scherry, 1 msk. mondamin (15 gr.), 5 del. stark, brun köttsky, salt, cayenne.

Beredning: Tryffeln skäres i små tärningar och kokas i spadet och vinet, med lock, omkr. 10 min. Mondammjölet utröses med 1/2 del. af köttskyn, den öfriga köttskyn spädes på svampen, får koka upp och afredes med mjölet. Säsen får därefter koka, under rörning 5 min., och afsmakas med kryddorna. Säsen kan äfven redas af med smör och mjöl på vanligt sätt.

Jordärtskockor à la Idun (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 1/2 lit. vatten, 10 gr. salt, 3-4 tryffel. Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 del. jordärtskockspad, 3 del. grädda, 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 äggula.

Till snäckorna: 1 1/2 msk. smör, 1 msk. rivnen ost, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Jordärtskockorna förberedas och kokas på vanligt sätt. De tagas upp med hälslef, få kallna och skäras i 3 mm. tjocka skivor. Tryffeln skäres i tunna skivor och blandas med jordärtskockorna, som därefter läggs i 6 små bensnäckor, smorda med hälften af smöret. Hvit sås hålles öfver, anrättningen beströms med rivnen ost och stötta skorpor, resten af smöret smältes och hålles öfver. Snäckorna sättas i en långpanna med groft salt och gratineras i varm ugn 10-15 min. Serveras genast på rundt fat med bruten servett, garnerade med persilja eller salad. Den hvita säsen beredes på vanligt sätt.

Katrinplommonsufflé (f. 6 pers.). 175 gr. fina katrinplommon, 75 gr. fina, torkade aprikoser, 4 del. vatten, 125 gr. strösocker, 5 äggvitor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Katrinplommon och aprikoser sköljas väl i ljumt vatten. Plommonen passeras i det kalla vattnet och få koka till hälften mjuka, då aprikoserna läggas och frukten får koka mjuk, men får ej falla sönder. Den upphålles i durkslag och får afrinna. Plommonen urkärnas, hälften af kärnorna krossas i stenmortel och mandlarna hackas fint tillsammans med fruktköttet och aprikoserna i hacklada. Frukten blandas därefter väl med sockret och de till hårdt skum slagna äggvitorna nedskaras försiktigt. Massan slås i smord paförm

Skolklädning

af prima blå cheviot

Ålder 4 5 6 7 8
Kr. 11.-, 11.50, 12.-, 12.50, 13.50,

Ålder 9 10 11 12 13
Kr. 14.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50.

Gymnastikbyxor

af prima blå cheviot.

Ålder 7 8 9 10 11 12
Kr. 5.-, 5.25, 5.75, 6.25, 6.75, 7.25,

Ålder 13 14 15
Kr. 7.75, 8.25, 8.75.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

OMTÄNKSAMMA HUSMÖDRARS
valda dryck:

Van Houtens Cacao

FULLÄNDAD

i dryghet och näringskraft,
lättsmälthet och arom.

Faller håret

använd genast

F. Paulis Azymol-Stimulus.

EKSTROMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

Albert och Marie

rekommenderas.

ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEMFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Mellins Food

är bästa kraftnäring för
svaga, klenna barn i alla åldrar.
Förordas af läkare.
Köpes i apotek, special-
& drogaffärer.

Svenska Flaggan

bör svaja vid hvarje svenskt hem. Flaggor, ylle och bomull, af extra prima svensk duk uti åkta lageliga färger och proportioner samt väl sydda köpes billigast ifrån oss. Begär vår prisurkast.
Svenska Flaggfabriken, Edane.
Rikstelefon Edane 5.

Annonsera i Idun!

ORIGINAL
SINGER
SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dir. G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Obs. I
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Prenumerera på Idun.

En Prästfrue

meddelar:
"Bäcksin's Amerikanska Jästpulver är ett idealiskt jäsmedel för all slags bakning. Jag har aldrig förut använt något så utmärkt!"
Säljes öfverallt.

Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG

Schweizer's
Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter för våren och somnaren till klädningar och blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Begär alltid Vantar & Strumpor Lejon MÄRKET! BÄSTA KVALITET!

blötta, urkramade brödet. Degen arbetas väl och lägges hvarfals med äppelskivorna i smord och brödbeströdd pajform. — 3 hvarf deg och 2 hvarf äppelskivor. — Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1 tim., eller tills äpplena äro mjuka och degen vid prof med vispkvist kännes torr. Serveras varm med vispad grädde eller vaniljsås.

EN HUSMODER skriver till oss om Iduns Kokbok:
»Jag har med liflig beundran bläddrat igenom den fina boken, och det riktigt klar i fingrarna att få försöka göra efter några af de otaliga lockande recept boken bjuder på. Hvilka kalasmiddagar kan man icke laga till med den bokens hjälp! Och så trefligt att boken också ger anvisning om hur man skall lägga upp och garnera rätterna! Och när jag så sett igenom boken och kom till slutet och där fann ännu en nyttig sak: kursen i serverbrytning, då steg min beundran ännu mer. Med Iduns Kokbok kan man ju spara in både kokfru och uppsasserska, om man skall ha främmande, tänkte jag, och ändå innehåller den så många enkla maträtter, att den också för hvardagsbruk bjuder allt hvad en husmor kan behöfva.»

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att uteläsa de frågor, hvilka sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 76. Skulle någon af Iduns läsare vilja gifva en fattig yngling råd, hjärt och till hvem han bör vända sig för att utveckla sina anlag för finsnickeri? Har förfärdigat flera saker i miniatyr. »Snar hjälp!»

N:r 77. Härmed frågas om det är fint och trefligt eller modernt med svart sidenkappa? Har förut brun och blå dräkt samt vitt, men tänkte köpa en dylik kappa för omväxlings skull. Alder 30 år. Ulla.

N:r 78. Vi äro två lärarinnor, som tillsammans rå om ett ganska stort trädgårdsland. Skulle någon af Iduns läsare kunna säga oss, hvad vi böra odla för att kunna tjäna litet pengar därpå? Vi ha tänkt, att det kanske skulle löna sig att sätta gröna ärter på hela landet och så, när de blefvo mogna, konservera dem och sälja dem. Finns någon bok som handlar om konservering, hvar får man bleckburkar, och hvar kan man få afyttra skörden? Hvilket slag af ärter bör man välja? Hur vore det att odla tomater? Två nybörjare i jordbruk.

N:r 79. Jag är 17 års flicka med realskoleexamen och tämligen snabb uppfattning. Har tänkt lära stenografi och maskinskrifning. Jag har läst att vid kungl. postverket äro anställda 41 ordinarie kvinnliga biträden utan posteleveexamen. Vill nu någon godhetsfullt upplysa mig, om jag med dessa kunskaper har utsikt blifva antagen? Hvilka andra platser vid statens verk kan jag möjligen tänka på? Har ej råd till dyra kurser och måste försörja mig. 17-årig skärgårdsflicka.

N:r 80. Kan medelålders fru från landet, som nu är bosatt i Hälsingborg, vid något tillfälle vara iklädd sin hembygds dräkt (västgötadräkt)? Stina.

N:r 81. Vill någon vänligen gifva mig recept på riktigt goda gräddbakelser att baka i små formar? Husmor.

N:r 82. Om tillförlitlig upplysning beder en fru som i flera år lefvat skild från sin man (ej lagligt) och under hela tiden, utan ringaste bidrag från mannen, försörjt sig och barnen själf. Kan hon nu utan mannens samtycke från pastorsämbetet i församlingen utfå sitt och barnens utflyttningsbetyg för att bli skatt- och kyrkskrifven i den församling, där hon nu har sin verksamhet? Själfförsörjande mor.

N:r 83. Vore mycket tacksam om någon af Iduns musikalska läsare och läsarinor ville vara vänlig gifva mig upplysning på särskildt vackra nyutkomna operor och salongsstycken för piano. Finnes det album innehållande melodier och operor, salongs- och dansmusik? Musikintresserad.

N:r 84. Kan någon af Iduns läsarinor ge upplysning på något pensionat i Jämtland med fjällluft, nära järnväg, och lämpligt för stärkandet af svaga nerver? Magda.

N:r 85. Kan någon af Iduns läsarinor ge anvisning på någon lämplig sysselsättning under sommarferierna för tvenne flickor, som i vår sluta 3:dje kl. i folkskoleseminarium? Tacksamma för råd äro Evi och Bojan.

N:r 86. Är det idé för 26 års flicka, med endast folkskoleunderbyggnad, att bli småskolelärarinna? I så fall hur skall jag fortast läsa upp mig för att vara säker om inträde vid seminarium? Är det svårt att erhålla anställning? Har hittills arbetat i hushåll men är på grund af hjärtfel förhindrad att fortsätta härmed. Tacksam för råd och upplysningar vore Villrådig själfförsörjande.

N:r 87. Finnes det i Stockholm någon karträttningskurs? Hur lång är en sådan kurs och priset? Kvinnlig reflekterande.

N:r 88. Kan någon lämna mig upplysning om ett tillförlitligt medel mot härets affallande. Mycket tacksam för upplysning. 20-åring.

N:r 89. Finnes något medel mot hudtslag? Har försökt än det ena, än det andra, utan resultat. 20-åring.

N:r 90. Jag har en pojke, som vill bli kock. Naturligtvis skall han taga arbetet på fullt allvar. Kan någon gifva tillförlitliga upplysningar om vid hvilken ålder och på hvilken plats han bör begynna sin utbildning? Möjligen ungefärliga kostnader för fortsättningen samt hvilka löneförmåner skicklig kock kan räkna på? Fru P. K.

N:r 91. Finnes någon bok som innehåller råd för unga fruar i grossess, i så fall bokens namn. Elsa.

N:r 92. Vore tacksam få veta, hur det går till, då en författare vill ha en bok tryckt; antages boken, betalar förläggaren då en summa ett för allt eller ställer sig betalningen efter hur många exemplar utplagan utkommer uti? Hvad fås ungefärligen för 25 öres- och 1 kronasböckerna? Om noggranna upplysningar bedja Twistande systrar.

N:r 93. Är det nödvändigt när man viges i kyrka att vara klädd i krona och slöja eller går det i sällskaps- eller promenaddräkt när vigseln äger rum omedelbart efter gudstjänsten och inga andra än föräldrarna närvara. Gun.

N:r 94. Förekomma årligen i Jena tyska språkkurser för främingar under sommarmånaderna? Hvar kan man få närmare upplysningar om dessa kurser? Lär.

N:r 95. Hur skall jag göra med en hvit, mjuk filthatt, som blifvit solkig? Finnes här något medel, som kan göra den ren och hvit, eller kan man få den omfärgad t. ex. i svart? Tacksam för råd vore Berit.

N:r 96. Vore tacksam få anvisning på någon god lektyr i sociala frågor. Mångårig prenumerant.

N:r 97. Vill någon godhetsfullt anvisa mig någon bra lärobok innehållande koncept till affärsbref. Tacksam för svar är Ung affärskvinna.

N:r 98. Vore tacksam om någon af Iduns läsarinor ville lämna beskrifning på god apelsinsaft samt s. k. morotstärta. Nygift fru.

N:r 99. Har hört att begagnad stanniol uppköpes. Hvar finna köpare? Priset? Prenumerant i V. L.

N:r 100. Har hört att elektrisk behandling med fördel kan användas mot reumatisk värk. Undrar om det finnes elektriska apparater på en tio kronor, i så fall hvilken sort är bäst. Hur sker behandlingen, skall strömmen föras fram och åter öfver det värkande stället? Finnes någon bok af hvilken man kan lära behandlingen? ?

ÖFVERLISTAD.
Af Karla Rönne.

(Forts.)
»Ja, sitt ställe.» upprepade hennes plågoande. »Svärmar är, som jag sade nyss, inte skriven för gården. Men af mina pengar skall det genast utbetalas svärmors giftorätt efter Sven Jönsson. — Det lönar sig inte att kivas, för vi ha frågat en härads höfding i sta'n, så vi ha allt på det klara. — Vi ha rätten på vår sida, och det blir som jag sagt! — Om en månad ha vi Mikaeli, så svärmar har god tid att ställa för sig.»

Och innan mor Ingrid hann yttra något, hade Anna slunkit ut genom dörren, tyst och stilla som hon kommit.

Men Ingrid satt hela kvällen orörlig kvar i kammaren. Hennes vrede var knappt större än den häpnad hon kände öfver att så grundligt ha misstagit sig på svärdottern. Hennes klara huvud insåg snart att hon funnit sin öfverman, här var ingenting annat att göra än foga sig i det oundvikliga.

Hon måste sträcka vapen och abdikera, därför insåg den kloka kvinnan det vara bättre att godvilligt afträda regeringen och med bibehållen krigsära än blifva bortjagad. Och hon beslöf efter hård kamp att tiga och lida och foga sig — till det yttre. Men höga gingo vredens och hatets vågor i den stolta husbondens bröst när hon lämnade tömmarna hon sköt i mer än tjugo år och flyttade ned i undantagsstugan vid landsvägen. Med sin vanliga själfbehärskning förmådde hon dock till alla de många som med skadeglädjen mer eller mindre dold, kommo och uttalade sin förvåning öfver regentskiftet, yttra, att detta naturligtvis varit påtänkt ända se'n Johans giftermål, men att unga frun först skulle sätta sig i riktigt i alla bestyren.

Och till Elna Kock, som utom sig af undran öfver »undret» tittade inom dörren till lillastuga en dag hon kunde på gillesstök åt det hållet, kunde mor Ingrid till och med utan att blinka säga, att hon börjat känna sig trött och gammal, så det var godt få lämna allt ifrån sig och slå sig till ro — »Det var riktigt bra af Anna att ta' och fria henne från det slitet och släpet!» Mor Ingrid hade för länge se'n velat sluta, men »glöt-

Schweizer's broderade klädningar

Osydda, tvättakta, med äkta Schweizer-broderier, levereras tull- och portofritt till bodsten till ett undantagspris af **Kr. 10.80.**
De bestå af:
4.20 meter broderier, 48 cm. breda
på 4.20 meter bästa batist, 116 cm. bred.
Förefinns i: helt vitt,
hvitt med broderi i gammalblått,
, , , i gammalrosa,
, , , i reseda,
, , , i lila,
, , , i guld,
, , , i svart.
Begär redan i dag vår nyaste katalog med prover, som sändes franko. Specialitet: rober för damer, barn och babys samt blusar af de nyaste tygerna. Våra broderier äro osydda, men vi leverera på beställning tillskrämsmönster i alla storlekar.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Ömtålig hy
skyddas och förskönas bäst genom användning af
F. Paulis Äkta Liljemjök Creme.
1 och 2 kr. pr burk.

Bäst smakar det färskas maltkaffet. Färskast är det som mest efterfrågas. Det som mest efterfrågas är
Kathreiner
Svensk tillverkning.

IDUNS STORA ELEGANTA CARL LARSSON - NUMMER

— med anledning af konstnärens 60-årsdag —
uddelas gratis under aprilkvartalet till alla prenumeranter, äfven till kvartalsprenumeranter.

Försumma ej att **genast** förnya prenumerationen på Idun, så att dröjsmål med tidningens regelbundna expedition må undvikas.

Prenumerationspriset för 1 kvartal är **Kr. 1.75.**

En läkare, som själf lidit af asthma skrifer följande om Apotekare Neumeiers, Frankfurt a/M., Asthmapulver och Asthmacigarillos:

"Jag kan icke nog tacka för Eder vänlighet att till-sända mig Eder asthmapulver, hvilket just kom mig tillhanda, då jag själf svårt besvärades af asthma. Verkan däraf var utmärkt.

D:r Kirschner, leg. läkare, Polzin, Pommern."

Erhålles endast å apoteken. Pris per burk pulver eller kartong cigarillos Kr. 1:50.

Apoteket Kronan, Göteborg.

Värgårda Proton-Hafremjöl

Sammansättningen af Värgårda Proton-Hafremjöl är gjord af en känd, skicklig svensk barnläkare och proportionen så afpassad, att preparatet innehåller högsta möjliga näring, samtidigt som det har en mycket god smak. Erfarenheten visar också att barnen icke tröttna på mjölet äfven efter mycket lång tids begagnande. Barnläkare framhålla detta som en mycket viktig synpunkt.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 85 års praktik ehuru själf endast 82 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp

mot Engelska sjukan,

så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mängtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i huvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma.** Sueda lemmer kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg. HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.

Det är så svårt att få ett godt thé. Här kommer det nu!

Geisha Thé

1.50 pr 1/4 kilo, 3 pr 1/2 kilo, 6 pr 1 kilo. Portofritt för 50 öre i frimärken.

Geisha Tea Company, 2 Rosenbad 2, Stockholm.

Påminner om aromen på karavanthéet fr. fordom.

Prisbelönad trädgårdsbok för menige man

"Hushållsträdgården"

af Oscar Tamm. Pris 90 öre.

På det vackra Öland!

Ölands Folkhögskola börjar 28 april 4 mån. kvinnl. kurs. Allmän. ämnen, matlagning, trädgårdsskötsel, konservering, växtfärgning, konstväfnad m. m. Föreläsningar: folkskola. Billig kurs. Prospekt sändes. Adr.: Folkhögskolan, Ölands-Skogsby.

Högre Lärarinneseminariet

vid Stiftelsen Kjelbergiska Flickskolan omfattar 3 ettåriga afdelningar. De två senare ären ägnas åt specialstudier. Afgångsbetyg från seminarier medför "högre lärarinnekompetens". För inträde i afdelning I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg, torde före den 1 juni insändas till seminarierets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg. Prospekt på begäran.

Göteborg i febr. 1913. STYRELSEN.

Nyheter för våren o. sommaren

Linne-, Moll- o. Tyllklädningar samt Blusar.

Hvitbrodyr, garneringsband m. m. Fint illustrerad katalog gratis och franko. Agenter antagas mot hög provision. Svenska Konstväfnadsaffären, Björnlunda.

Vid behof af

KNIFVAR

Tänk såväl på kvalitén som priset!

Ett stort sakkunnigt urval finnes hos

GR.FEYCHTING
STOCKHOLM

46 DROTTNINGGATAN
Stockholms första Eskilstunabod.

Välsorterad lager af metallvaror.

KALMAR-ÅNGVARN

HVETE- & RÅG-MJÖLER

Erkändt bästa och pålitligaste mjöler under denna säsong.

Prenumerera på Barngarderoben!

tarna» hade inte velat höra talas om'et ens! — Och hade inte den rälige varken i benen stött till, så hade hon väl inte på många år ännu fått hvila ut efter sin långa arbetsdag.

Men uppe på gården gick fru Anna och skratade i smyg åt svärmoderns försök att blanda bort korten.

Slut.

NÄR HAFVET TAGER.

Verklighetsbild från Bohuslän af Molly.

Med möda arbetade hon sig ut för trappan till lotsutkiken. Sydvästen slet obarmhärtigt i hennes hår och kläder. De blåfrusna fingrarna slöto sig hårdt om järnledstången, under det blicken girigt sög sig fast vid de fragrade brottsjörnarna därute.

Allt sedan lotsbåten vid elfvatten på förmiddagen seglade ut för att hjälpa de skeppsbrutna, hade hon varit däruppe för att genom tuben så långt möjligt följa dess rörelser.

I början gick det bra. Med refvade segel kämpade den sig fram genom bränningarna. En brottsjö sköljde in öfver däck och pressade, som hon tyckte, för ett ögonblick båten med man och allt i djupet. Hennes hjärta stod stilla i namnlös ångest.

I ett nu rätade dock den starkt byggda kosterbåten upp sig.

Ateriens snuck undslapp henne. Aterigen samma fruktan och oro. Hon försökte bedja, men det gick ej att finna ord. Hon slöt ögonen.

Om det ändå vore möjligt att slippa tänka! Ah, om hon kunde överlämna allt i Guds starka hand!

Ännu en gång ville hon se utåt hafvet. Hon såg ej en skymt af båten längre. »Gud! — Kanske! — Nej —»

En hems, dyster aning grep henne, där hon nu med snabba steg skyndade mot hemmet — det kära hem, som hon och Karl-Erik hjälpts åt att bygga, och som de nu i sju år värnat med sin kärlek.

Hon såg upp. Där kom lotsen Ankarström.

»Käraste barn! Så blåfrusen och eländig du ser ut», skrek hon på långt håll emot henne. »Du ska inte vara orolig. Lotsbåten är i godt förvar vid Tärnudden. De ha telefonerat därifrån.»

»Gud ske lof, mor Lena!» Den spänning, hvari hon hållits fången, vek plötsligt för en öfversvallande känsla af glädje. Hennes kropp skakade som i frossbrytningar. Hon vaclade och skulle hafva fallit, om ej den kraftiga mor Lena fattat tag i henne.

I köket kommo gamla farmor med Ejnar och lilla Elsa emot dem och fingro genast del af den glada nyheten.

I hast kom kaffepannan på. Inte

skulle mor Lena få gå utan en »äkta pärla». Nu kunde man ju riktigt njuta däraf, sedan man visste lotsbåten i säkerhet. Kanske kunde den vara hemma innan mörkrets inbrott. Det vore ej omöjligt. De hade god vind från Tärnudden.

Med gamla, famlande händer ordnade farmor de blå kopparna på brickan.

»Tänk ändå så nådig Gud var, som besparat henne och Anna den svåra sorgen att mista Karl-Erik.» Degamma minnena från fordom dök upp.

Hafvet, som är så obevekligt i sin vrede, hade också en gång beröfvat henne sitt stöd, men nu ville hon ej tänka därpå, utan glömdande allt det gamla, försöka hänge sig åt stundens glädje.

»Var så god, mor Lena! Sitt fram till bordet», sade Anna. Hon lyfte långsamt pannan af elden och satte den till »klarning» på ett hörn af spisen.

»Mor», sade lilla Elsa, där hon stod bredvid modern, »när du var uppe i »utkiken», såg jag en karl ligga i sängen. Han var så lik pappa — hade stöflar och oljerock — så vät var han. Hul det rann vatten på golvet. Men det var inte pappa; för när jag kom bort till sängen var där ingen.»

Kaffekoppen för med en skräll ur handen på Anna. Där låg den på golvet i spillror. Ansiktet hade blifvit dödsblekt. Nu var den där igen den hemska aningen. Hon kände tydligt huru någon liksom tog ett fast grepp kring hjärtat. Hon ville ropa. Det var omöjligt. Icke ett ljud kom öfver hennes läppar.

»Jag tror »han» (stormen) ökar sig», sade mor Lena. »Ingen af oss här på ön kan erinra sig en sådan storm.»

Köksdörren flög upp på vid gavel. Hafvet vältrade sig med åsklikt dån mot klipporna och förtog hvarje annat ljud.

Lotsbåten lägger nu till vid bryggan, skrek lotsen Strannes pojke med full hals i dörren, utan att det likväl uppfattades af de innevarande. Ännu en gång klämde han i med samma yttrande, denna gång inne i köket.

»Hvad säger du pojke? Lotsbåten här!» Våldsamt sköt Anna Vallkaffepannan in på spisen och rusade barhufvad nedåt bryggan, följd af de andra.

»Ah, att de ändtligen voro här!» Ett styft arbete var det att lägga till i stormen. Slutligen låg dock den illa skamfilade båten förtöjd vid bryggan.

»Hvad var detta? En — två — tre. Hvar var den fjärde?»

I novemberkymningen kunde hon ej tydligt urskilja, hvem af de fyra, som fattades, men med ens stod det henne klart, att det var han — Karl-Erik.

Hennes aning besannades. Där kom mästrelotsen Ankar med långsamma, släpande steg och böjdt huvud emot henne. Häftigt fattade hon tag i hans arm. Ansiktet var dödsblekt, men ögonen brunno med en nästan hemska glöd. Hon liknade i detta ögonblick snarare en våldän än en människa. »Karl-Erik!» nästan hväste hon fram mellan tänderna. »Hvar ha ni honom — sade — ni —»

»Barn», sade den gamle lotsen, »Herren gaf och Herren tog. Karl-Erik föll som en man på sin post. Gud vare hans själ nådig!»

Hon släppte greppet om hans arm och lät armarna viljelöst sjunka. Orörlig, som en staty, stod hon där. Ett ögonblick såg det ut, som skulle hon digna under bördan, men plötsligt rätade hon upp sig. Icke anstode det lotsens hustru att ömkligt överlämna sig åt förtviflan. När hon lofvade dela luft och ledt med honom, som hon älskade sen tidiga ungdomsår och aldrig skulle upphöra att älska, då vidde hon sig ju också vid farorna och — döden.

Hon ville försöka vara stark, försöka tillkämpa sig mod. Kampen för tillvaron skulle hon nu fortsätta ensam. Hård blefve den, det visste hon. Plötsligt erinrade hon sig barnen och den gamla. Dessa behöfde nu mer än någonsin hennes kärlek och sedan — kanske snart nog — skulle hon åter möta honom, sin ungdomsälskade, sin starke, kärke Karl-Erik.

Rädd om skinnet är ju litet hvar. Använd därför endast en tvål som innehåller för huden välgörande ämnen, nämligen F. Paulis Ovicula tvål.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär pris.

Tidaholms Bruk, Tidaholm.

Kungl. Hofleverantör.

Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

Förkylnings-sjukdomar, såsom Hosta, Bröstkattarr och Influenta lindras och botas af Sirolin "Roche".

Välsmakande och aptitgifvande; bästa skydd mot bröst-åkommer.

Erhålles på alla apotek.

Slut.

En helstekt gris

kan ha sina behag för den matfriske, men varken hälsa eller kassa må bra av, att man varje dag låter servera sig en sådan.

En rätt, som man däremot dagligen bör och kan ha på sitt bord, om till frukost eller aftonmål, är AXA havregryn. Den är kraftig, god och billig samt besitter den oskattbara egenskapen, att man aldrig tröttnar på den. Vetenskapen har visat, att havregryn innehålla mer näringsämne än kött och ägg, och praktiken har visat, att de äro vida hälsosammare än dessa näringsmedel.

AXA havregryn i paketer behöva icke koka mera än 3 minuter och i lös vikt 8 å 10 minuter, efter det gröten kommit i kok.

Gör ett försök med AXA. Ett halvkilogramspaket kostar endast 30 öre och däraf erhållas cirka 15 portioner havregröt.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

»Ett motiv». Välkommen med något annat.

»X. X. 1913». Duger inte. Svenon. Vi tacka för den täcka dikten.

R—d. Odugligt, men var ej ledsen för det.

Gu Ha Jo. Välmot men otryckbart.

E. G. Lämpar sig ej.

Froide. Poemet går an, men vi ha ej plats för det.

Erik Eriksson. Det nu sända duger ej, men det finns bestämdt gry hos er. Fortsätt därför att skriva.

Onskar Ni Eder

en ymskin, som ger en särskildt vacker sön vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de gröfsta kapptyger, bör ni köpa

Busqvarna Central Bobbin Symaskin,

ty dessa maskiner hafva genom sin öfverlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa bevis för att en vara är god. CENTRAL BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och syateljeter och en större för skrädderier.

OBS.! Fördelaktiga betalningsvillkor.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET

är

REKONSTRUERAD PÅ SVEDEN
KRISTALL PATENT

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckasnummer.

LEDIGA PLATSER

FÖR EN BARNKÄR, pålitlig och i sina göromål fullt kunnig barnsköterska, ej under 25 år, finnes god plats ledig instundande 24 april att sköta fyra barn. Ansökningar, åtföljda af foto, betygsskrifter samt uppgift om lönepret, m. m. torde sändas till Doktorinnan Georg Ström, Vasaplatsen 4, Göteborg.

ENKEL, ANSPRÅKSLÖS FLICKA från landtbrukarehem, något musikalisk, kunnig i matlagning och sömnad erhåller som husmoders hjälp plats på landet där 3 barn från 3-9 år finnas. Svar till »Hushållsven», under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, som vill åtaga sig en husjungfrus göromål, erhåller god plats på herrgård i Södermanland. Svar till »Ordning», Iduns exp.

LÄKARE önskar en ung, duglig flicka (kunnig i linnesömnad och handarbete) som hjälp vid mottagningen. Svar genast med foto och löneanspråk till Dr. Gertzén, Sköfde.

EN FLICKA till hjälp i hushållet önskas. Närmare underrättelser hos »S. L. K.», Huddungeby.

PÅ HERRGÅRD i Södermanland finnes plats under juli och aug. för ex. sjukgymnast, som mot fritt vivre är villig ge sjukgymnastik och massage c:a 1½ timme dagl. Svar till Fru E. Ekengren, Malm Gård, Bettna.

VAROVARINNA, snäll och vänlig, önskas för äldre sinnesslö dam. Reflekterande torde insända svar till »På landet», Helsingborg p. r.

FÖR ATT BEHANDLA 2 patienter önskas exam. fr. sjukgymnast talande tyska eller svenska, till franska Schweiz mot fri resa och fritt vivre. Svar med svarsperto märkt »Pensions», till S. Gumellii Annonsbyrå, Göteborg.

BÄTTRE, ANSPRÅKSLÖS FLICKA med godt lynne och kunnig i enklare och finare matlagning samt villig att deltaga i alla göromål som förefalla i ett landthushåll erhåller plats nästa 1 maj i godt hem där jungfru finnes. Svar med lönepret., relationer och foto till »Familjemedlem 1913», Linköping p. r.

EN BILDAD, anspråkslös flicka med glatt och vänligt sätt, som är villig att med någon hjälp sköta hushållet för äldre, sjuklig fru på landet, får plats den 24 inst. april. Svar jämte foto, rekom. och löneanspråk sändt till fru Areskoug, Kristianstad.

I STOCKHOLM, godt hem, får som sällskap och hjälp bildad huslig praktisk flicka plats. Goda rek. fordras. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

ENSAMJUNGFRU, fullt kunnig i finare matl., frisk, villig, ordentl., proper, värläk. och med godt lynne, kan den 1 nästa maj erhålla förmån. lätt-skött plats hos äldre bättre herre i landsortsstad (möjligen i Köpenhamn eller Göteborg), om foto, samt afskr. af betyg eller rek. äfvensom uppgift om lönepret. snarast insändes till »X. Y. Z.», under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b. Foto, jämte betyg återfås.

25-30 ÅRS FLICKA, fullt kunnig i finare matlagning får plats 1:sta maj i liten familj (läkare), där jungfru finnes. Svar till »Barnkär», Norrköping 2 p. r.

I EN PRÄSTGÅRD nära Helsingborg önskas till 28 april en äldre, pålitlig, frisk och duktig kokerska, kunnig i bakning samt en ordentlig, pålitlig städerska, kunnig i tvätt och strykning. Löneanspråk, betyg, uppgift om ålder m. m. till »Prästgårds», Helsingborg p. r.

I DALARNA, egendom (hos mor och son), får hushållsfröken, van vid landet och dess bestyr, kunnig i matlagning god plats. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

ENKEL, ANSPRÅKSLÖS FLICKA, ej för ung, van vid landthushåll, ordningsam och pålitlig erhåller plats nu genast i godt hem. Jungfru finnes. Betyg, foto och löneanspråk sändas till Ellersta N:o 2, Vrena.

UNG FLICKA intresserad af hönskötsel får plats som elev. Svar till Nibbla hönsgård, Drottningholm.

ENKEL bättre flicka önskas mot fritt vivre eller någon lön att med en husmoders hjälp deltaga i allt inom ett landthushåll förekommade göromål. Svar till »Ordentliga», Tumba p. r.

EIN JUNGES, gebildetes deutsches Fräulein, am liebsten musikalisch und auch im Haushalt und Handarbeit etwas erfahren, bekommt Stellung mit Familienanschluss bei einer einsamen Dame mit 13-jähriger Tochter. Photographi, Recommendationen und Gehaltsansprüche zu senden an Fräulein Wallina Valtin, Abo, Finland.

TILL MÜNCHEN. Duktig och pålitlig fröken, som kan sy och taga hand om 2 barn (3 och 6 år) samt är villig att tillsammans med jungfru deltaga i inom ett hem förefallande arbeten, kan med snaraste få plats i tysk familj (frun-danska). Fri resa, lön efter öfverenskommelse. Svar snarast till Frau Architekt Blumentz, Hornsteinst. 14, München 27.

ENSAMJUNGFRU, kunnig i enkelmatlagning, önskas till 1 maj i mindre familj på landet nära stad. Svar med löneanspråk och foto till »Pålitlig», Sundsvall p. r.

Snar hjälp mot hosta, heshet,

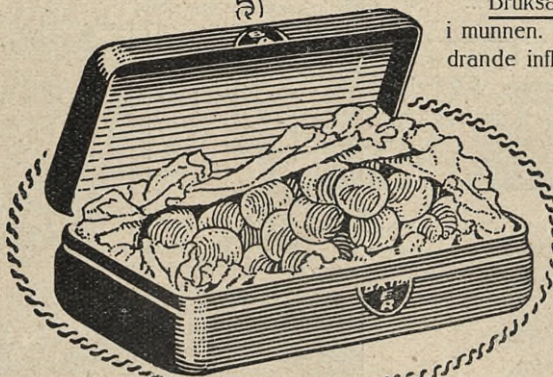
beläggning å stämbanden, torrhet i hals och svalg, lämna de nya Coryfinbonbonsen. Dessa innehålla hvar och en 0.12 gr. Coryfin, en ny, synnerligen verksam mentolsammansättning (Aethyglycolsyrementoler).

Hufvudsakliga fördelar: Intensiv, snabb och ändå långvarig verkan, utan några skadliga retelser på slemhinnorna, hämmande af bakterieutvecklingen. Vidare bli de nya bonbonsen ej dyra; man tar 4 till 6 bonbons dagligen. — Enligt flera omdömen det obestridligt bästa medlet i sitt slag.

Bruksanvisning: Hvar eller hvarannan femma låter man en bonbons långsamt smälta i munnen. Snart nog gör sig en angenämt uppriskande smak förnibar, och ett mildrande inflytande förmärkes på de uppretade slemhinnorna. Eventuella smärtförnimmelser och stickningar upphäfvast, rösten blir klar och ren.

Begär originalaskar till kr. 1:50 på närmaste apotek eller droghandel.

Engros: Kronans Droghandel, Göteborg.

Coryfin-Bonbons

BÄTTRE, snäll flicka, hemma i matlagning, kunnig i och villig att utföra ensamjungfrusyss., utom tvätt och skurr., sökes af hjärtl. familj (3 pers.) i Småland. Svar med foto och löneanspr. till Dr. Lundell, Unnarvd.

Till Månsta Badanstalt, Ålsta (Jämtland). Kokerska, baderska samt exam. sjukgymnast som på egen risk vill praktisera under säsongen 15 juni -15 sept.

Å Kustsanatoriet, Apelviken finnes plats för ytterligare 2 elever den 14 april.

Hushållerska får förmånlig plats inst. 24 april å herregård i Småland. Svar till »25 1 maj 1913», under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En examinerad medelålders sjuksköterska erhåller plats den 1 nästa juli å Kalmars stads fattiggård Falkenberg. Löneförmäner åro 400 kr. pr år, fri kost och eget rum. Ett af de kvinnliga hjonerna är ständigt beordrad till biträde. Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt öfriga vittor som kunna lämna om kompetens och duglighet, äfvensom foto torde insändas inom den 1 maj till Fattigvårdsstyrelsen, Kalmar.

FLICKA, enkel, stilla, arbetsam, erhåller plats 1 maj i familj för husliga göromål utförande. Svar med rek., foto och löneanspråk till »3191», Iduns exp.

Sjuksköterska. Plats som sjukbesökerska vid Gellivare Malmfälts Arbetares Sjuk- och Begravningskassa är för exam. sjuksköterska till ansökan ledig, och skola ansökningshandlingarna, åtföljda af tjänstgörings- och friskbetyg m. m. vara inkomna till ingenjör Ake Goldkuhl, Malmberget, senast den 15 inst. april. Tillträde skall ske senast den 15 maj innevarande år. Lön i ett för allt 1,500 kr. för år. Ömsesidig uppsägningstid 3 mån. Kassans medlemskap utgör c:a 1,700. Malmberget den 18 mars 1913.

STYRELSEN.

Köksförestånderskebefattningen vid Uppsala hospital och asyl är ledig att tillträda i vår. Lön 750 kr., ålders-tillägg efter 2, 5 och 10 år med resp. 75, 150 och 300 kr. Alder 25 å 35 år. Ansökan till syslomanen.

Barnsköterska får plats genast. Svar med löneanspråk m. m. till Prästgården, Karlsborg.

Hushållsven, bättre flicka, enkel o. anspråkslös, som är villig att med hjälp af annan bättre flicka utföra allt slags arbete inom hemmet, erhåller plats i stationssamhälle. Lön efter öfverenskommelse. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp., Stockholm.

Väflärlarinna sökes för Göteborgs och Bohusläns Hushållningssällskaps ambulatoriska väfkurser. Ansökningar torde, före den 15:de instundande april, insändas till Hemslöjdsberedningens sekreterare, Fröken Elin Sundberg, Kyrkesund.

HEMSLÖJDSBEREDNINGEN.

Enkel, anspråkslös, frisk och ordentlig flicka, något kunnig i sömnad och handarbeten, erhåller plats som barnfröken att tillse tre flickor i ålder 7, 5, 1¼ år. Svar med foto och uppgift om löneanspråk torde sändas märkt »1 maj 1913», under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Förestånderskebefattningen vid Piteå Hospital och Asyl blir ledig att tillträdas den 1 nästkommande juli. Löneförmäner åro 750 kr. pr år, möblerad bostad samt kost och tjänstelaäder. Ansökningar, åtföljda af frejd- och öfriga betyg samt foto, insändas före 1 maj till Öfverläkaren.

För duglig ordentlig öfverstäderska eller kammarhusa, kunnig i sitt arbete, äfven van tillse byk och inneskåp, finnes plats å större egendom i Södermanland. Foto och ref. sändas till »Öfverstäderska», under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Kungörelse. En af Göteborgs och Bohus läns landsting aflönsd ambulatorisk sjuksköterskebefattning inom länet är till ansökan ledig. Ansökningar, ställda till landstingets förvaltningsutskott, skola före den 14 nästa april inkomna till landstingets sek., länsnotarien E. Thorin, adress Göteborg.

Sköterska har för närvarande till tjänstgöringsområde mellersta delen af länets skärgård samt station i Mollösund. Sköterskan, som antages på tre månaders ömsesidig uppsägning, skall ha god frejd, god hälsa och tillräckliga kroppskrafter samt godkända vittor öfver genomgången sjuksköterskekurs vid något af sjukhusen i Göteborg, Stockholm, Uppsala eller Lund eller annan därmed jämförlig sjukvårdsanstalt samt minst en månads tjänstgöring å något epidemisk sjukhus, helst i Göteborg eller Stockholm. Årliga aflöningen är 750 kronor med ett särskildt årligt bidrag af 50 kr. samt tvenne ålderstillägg hvardera å 50 kr. Befattningen skall tillträdas den 6 maj 1913.

Göteborg i mars 1913.

Förvaltningsutskottet.

PLATSSÖKANDE

YNGRE BILDAD musikalisk dam med glatt hurtigt sätt söker plats att förestå hem, gärna där barn finnes. Svar till »26», Iduns exp.

GEBILDETE JUNGE DALE, Norddeutsche, 22 Jahre, evangelisch, musik-, fließend Englisch, schon Sprach- und Musikunterricht erteilt, sucht Familienstellung. Angebote unter M. Röber, Galgenbergstr. 20, Hildesheim, (Hannover).

PLATS SÖKES till 10 maj i prästgård af en ung flicka något van vid husliga sysslor; fästes mindre afseende vid lönen. Svar emotes tacksamt till »22-årig», Kiosken, Victoriagat., Göteborg.

PLATS SOM GUVERNANT i godt hem sökes af en finsk-svenska, som genomgått åttaklassigt elementarläroverk o. talar såväl tyska som engelska. Benäget svar till »Ung finska», Iduns exp.

PLATS I Guldsmidsaffär eller på lager önskas af flicka med flerårig vana i branschen. Tacksam för svar till »Energisk», Iduns exp. f. v. b.

28-ÅRIG, BILDAD DAM, söker plats att förestå något hem för barn eller rekonaualscenter eller hem där husmodern är sjuklig och barn finnas. Kunnig i alla hushållsgöromål, ordningsålskande och allvarlig. Svar till »Framtidsplats», Iduns exp.

JUNGE DEUTSCHE 20 J. aus guter Familie, mus. u. heiter. Im Haushalt gut erfahren u. sehr kindl. sucht Stellung, als Stütze der Hausfrau bei völliger Familienanschluss u. 20 M. Taschengeld, in Schweden. Angeb. erb. u. »M. F.», Kiel, Hauptpost, Lagernd, Deutschland.

FLICKA som genomgått sällsk. Barnavård i Sthlm, önskar plats, för helst spädt barn, den 1 maj eller senare. Svar till »20 år», Postkontoret, Korsvägen, Göteborg.

FÖR ATT LÄRA HUSHÅLL önskar 23-årig flicka plats i bättre fam. (gärna där små barn finnes). Tacksam för svar före den 20 april är »E. S.», Uppsala p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i god familj som hjälp och sällskap eller barnfröken. Kunnig i handarbete, genomgått kurs i linnesömnad, något musikalisk. Små lönepret. Svar till »Familjemedlem M. 23», Norrköping p. r. n:r 2.

GEBILDETE DEUTSCHE, 24 Jahre alt, in der selbständigen Führung eines feinen Haushaltes firm, kochen perfekt, gute Kenntnisse im Schneider, sucht baldigst resp. später Stellung als Stütze oder Wirtschaftsräulein. Gefl. Offerten mit Gehaltsangabe an K. Arff, Holm 60, Flensburg, Deutschland.

UNG BÄTTRE FLICKA som genomgått hushållsskola och kunnig i alla husliga sysslor, önskar plats som hushållsfröken eller husmors hjälp i god familj där jungfru finnes. Svar märkt »Pålitlig», Iduns exp.

18 ÅRS FLICKA af god familj önskar plats att läsa läxor med barn och hjälpa till i hushållet. Har genomgått kurser i kläd- och linnesömnad, väfnad samt finare handarbeten. Någon lön önskvärd. Svar till »M. C.», Allm. tidsningsk., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

KVINNL. GYMNASIKDIREKTÖR önskar under sommarmånaderna assistent-plats å svensk badort. Svar till »H. 26 år», Iduns exp., Sthlm.

UNG, bättre förlofvad flicka önskar mot fritt vivre komma i finare större familj för att lära matlagning och f. ö. vara behjälplig med alla förekommade göromål. Svar till »1 april 1913», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA önskar mot fritt vivre i familj på landet helst herregård deltaga i husliga göromål under skicklign husmoders ledning. Familjemedlem. Svar till »Skånska», Helsingborg p. r.

25-ÅRIG FLICKA önskar plats i god och vänlig familj, såsom husmoders hjälp och sällskap. Helst på landet i prästgård eller herregård. Genomgått husmoderskola. Svar till »Familjemedlem», Tärna p. r., Västmanl.

BILDAD FLICKA, som genomgått hushållsskola och van vid alla inom ett hem förekommade sysslor samt enkla skrifögromål önskar plats nu genast eller till 1 maj. Svar till »E. B.», Iduns exp., Sthlm.

UTEXAMINERAD BARNSKÖTERSKA med högsta betyg och flerårig vana, önskar plats i slutet af maj att sköta ett 1-års barn. Svar till »Familjemedlem», Annonskont., Drottninggat. 65, Stockholm.

BÄTTRE FLICKA, landtbrukaredotter, af god familj, frisk och gladlynt, söker plats 1 maj, som husmors hjälp. Hushållsven, duglig, pålitlig. Svar till »Västgötska 26 år», Sköfde p. r.

20-ÅRIG BÄTTRE LANDTBRUKARE-dotter från Småland söker plats i familj, helst i Sthlm eller dess närhet, för att deltaga i alla inom ett hem förekommade göromål, helst där äfven skrifögromål förekommer, är äfven van vid späda barns vård. Rek. finnes. Svar tacksamt till »Hurtig och frisk», Iduns exp. f. v. b.

28-ÅRIG, FÖRLOFVAD FLICKA från landet, vaken, snäll och kunnig i matlagning m. m., som har genomgått prakt. folkhögskola och som skall gifva sig i stad, önskar under någon tid plats i god, helst prästfamilj, om möjligt i Västergötland, för att få gå frun tillhanda och lära sig att på ett gediget sätt sköta ett godt hem. Vill anses som familjemedlem. Lön fordras ej. Svar till »H. A.», Iduns exp.

UNG BÄTTRE FLICKA önskar plats i finare familj som sällskap och hjälp. Har genomgått hushållsskola. Lön önskas. Svar till »19-årig norrländska», Iduns exp.

STUDENTSKA önskar under sommarferierna mot lön lärarinneplats eller annan lämplig sysselsättning, helst i naturskönt trakt. Svar till »20 år», Iduns exp.

ELEMENTARBILDAD, musik, flicka önskar mot fritt vivre få komma i bättre hem som hjälp och sällskap. Har genomgått slöjd och hushållsskola samt är kunnig i maskinskrifning. Svar inom 8 dagar till »Våren 1 maj 1913», Karlshamn p. r.

BILDAD FLICKA söker plats som sällskap och hjälp i bättre familj, helst prästfam. Är kunnig i matl. och handarb. m. m. samt van vid sjukvård. Goda rek. Svar till »Familjemedlem 1913», Helsingborg p. r.

BILDAD, praktisk och resvan flicka med bästa rek. önskar plats i god familj. Svar till »Helst utomlands», Iduns exp., Sthlm.

Enkel, anspråkslös flicka som genomgått hushållsskola samt van vid att sköta barn, önskar plats i god familj. Svar till »20 år», Jönköping p. r.

22 års anspråkslös flicka från Dalarne med goda rekom. önskar plats som jungfru i landsorten; har genomgått Fornby folkhögskola och Kristinehamns praktiska skolas husmoderskurs och är kunnig i kostsömnad. Svar till »B. B.», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Sthlm.

I BILDADT ENGELSKT HEM mottages två unga flickor som inackordering. Vackert läge nära hafvet, tillfälle till umgängesliv, utflykter, tennis, krocket, hafsbad m. m. Pris 2 guineas i veckan. Svar till Mrs Stanley Blake, Salcombe, Anglesey Road, Gosport, Portsmouth.

I BILDADT HEM på landet, i Småland eller norra Skåne, sökes inackordering för en medelålders, nervsjuk dam på längre tid. Svar ombedes med det snaraste till signaturen »U. F.», Malmö p. r.

NÅGRA UNGA FLICKOR som önska lära trädgårdsskötsel, mottages på vacker herregård i norra Småland. Äfven mottages ett par flickor, som vilja lära konstväfnad. »Postfack 21», Frinaryd.

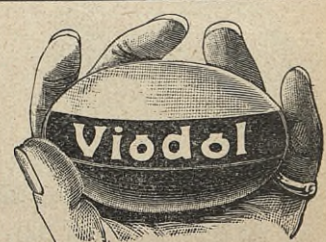
KONFIRMATIONSUNDERVISNING kan inst. sommar erhållas i prästgård i mellersta Västergötland af yngre prästman, som i flere år tjänstgjort såsom kristendoms- och konfirmationslärare vid allm. läroverk och högre flickskola. Ref. på begäran. Svar till kyrkoh. K. E. Karlsson, Asle, Stenstorp.

Unga damer. I glatt vänligt hem mottages i sommar några unga flickor som efter ansträngande vinterarbete behöfva rekreation. Tillfälle deltaga i lättare trädgårdsarbete, segling, varma och kalla bad. Lära hälsöm. spefsom m. m. Svar till fröken Alma Svensson, Storgatan 9, Kalmar, f. v. b.

Hushållskurs 1 juni—1 sept. på Sandviks herregård adr. Smålands Burseryd, 4 elever mottagas. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick.

Vid Husmoderskolan, Insjön (Dalarne) emottagas såväl betalande som frielever samt inackordering. Prospekt jämte upplysningar mot porto. Svar till Märta Gerle, Föreståndarinna.

SPRÅKSTUDIER. Bästa tillfälle för unga svenskor i Elisabethschule med evang. pensionat. Hildesheim b/ Hannover. Svenska ref. Begär prospekt.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af högsta kvalitet. **Viodal- & Parfymfabriken VIOLA, Göteborg.**

Det bästa läkemedlet är
NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manu-
facturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgivande
samma kompetens och rättigheter som en
kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr: J. Arved-
son, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. kapt:n J. Thulin, LUND.

Mélanogéne,
Oliquemare — färgar hår, skägg och
ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 4.50. Endast i
Franska Parfymmagasinet,
Kungl. Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Besvärande hårväxt
borttages bäst genom
Mc Millan & Arthurs, London,
EPILATOIRE.
Depôt hos A. W. NORDING,
Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

Oatine-Crème är det
förmåsta medlet att
skydda huden för köldens
skadliga inverkan. Denna
kraftiga snöhvita natur-
produkt-extrakt af ren hafre
renar porerna, läker huden
o. hyn blir vacker o. klar. —
Äkta endast i hvit burk med
grönt lock The Oatine Co.,
London. Oatine-Crème säl-
jes efter tullförhöjningen
till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt
Oatine-Tvål, Oatine-Puder
o. Balsam säljes öfverallt
o. hos A. W. Nording, Biblio-
teksgatan 11 o. Drottningg. 63, Stock-
holm.

Ny tvättmetod. Med Ca-
storiatvål erhålles snöhvitt tvätt utan
borstning eller gnidning. Absolut fri
från skadliga ämnen, 4 tvålar för kr.
1.30. Kölnlageret, 24 Smålandsgatan,
Stockholm. Prospekt franko.

Crème de
Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt
hudmedel,
säljes i tuber à 30
öre hos Herrar
Speceri-, Färg- och
Parfymhandlande
m. fl. samt à
Apoteken.

TRICOPHEROUS
är världens förmåsta Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat.
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Par-
fymeri-, Dro- och Coiffyrfärfärer.

Beställningar af kalla rätter

såsom glacerad tunga och fågel, färser, à-la-dauber, vol-au-venter,
mayonnaiser, krustader, krokerter, äfvensom å matbröd, kaffebröd,
småbröd bakelser, tårter glace, gelée, apelsinmarmelad, apelsin-
saft och konfekt, likaså å medvurst, fläskkorf, pressylta, kalfsylta,
lefverpastej m. m., mottages dagligen till och med den 24 maj.

ELISABETH ÖSTMANS HUSMODERSKURS,
Adr.: 40 Klarabergsgatan, 5 tr., Stockholm.
Rikstelefon: 20 35. Allm. telefon: 93 02.

Den 15 april

börjar Motortekniska Byrån en **chaufförkurs för damer.** Anmälningar
emottagas dagligen. Motortekniska Byrån, Kungsg. 79. Rikts. 89 63. Allm. 150 31.

Den 1 maj börjar Motortekniska Byrån **en kurs för da-
mer i skötsel af motorbåtar.** Anmälningar
emottagas dagligen. Motortekniska Byrån, Kungs-
gatan 79, Stockholm. Rikts. 89 63. Allm. 150 31.

Hushållselever.

Bildade flickor mottagas som elever med undervisning i finare och enklare
matlagning, bakning, konservering, borddukning, servettbrytning, smörgåsb-
redning, kläd- och linnesöm. Goda referenser. Obs! Ändradt prospekt.
Ljungby Hushållsskola (Småland).

Birgitta-Skolan,

19—21 Regeringsgatan. Stockholm.

Nya kurser i klädsömnad, linnesömnad, barnkläder, konstbroderi, spetsöm
knyppling och monteringar börja 1 april. Aftonkurs 3 gånger i veckan för be-
gränsadt antal elever. Prospekt på begäran. Tel. Rikts N. 504. Allm. 152 35.

Elisabeth Glantzberg.

Emmy Kylander.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen
kl. 11—3. Upplys. i skolans
lokal, Grefgatan 57. Allm. Tel. Ö. 62 70. Rikts Ö. 1054. Prospekt på begäran.
Selma Wahlgren.

Almedahls Försäljnings-Magasinet,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för bosättningar och brud-
utstyrselar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Bär icke bräckband.

Brooks bräckbandage är en ny, vetenskaplig uppfinning
med automatisk luftdyna, som pressar de isärgångna
delarna tillsammans och förenar dem, liksom man gör
vid benbrott. Bandaget ligger absolut fast och be-
kvämt och glider aldrig. Det är alltid lätt och svårt
samt anpassar sig efter alla kroppens rörelser utan att
irritera eller försäkra plågor. Jag fabrikerar det efter
uppgifvet mått och sänder Eder det under fullständig
garanti att Ni blir nöjd, eljest sändas penningarna till-
baka. Jag har satt priset så lågt, att alla, rika och
fattiga, skola kunna köpa detsamma. Kom ihåg att
jag tillverkar det efter mått — skickar det till Eder —
Ni provar det — och om Ni ej är nöjd med detsamma,
retunerar Ni det till mig, och jag återsänder Eder pen-
ningarna. Det är på detta sätt jag gör affärer — alltid absolut ärligt — och
jag har på detta sätt under de sista fem åren sålt bandager till tusentals
människor. Kom ihåg att jag ej använder mig af berömmande loford, tve-
tydigheter, lögn eller bedrägeri. Jag erjuder Eder blott en ärlig affärsvara
till rimligt pris. Skrif strax efter min illustrerade katalog.
C. E. BROOKS, S. 237, Bank Buildings, Kingsway, LONDON, W. C.
— ENGLAND. —

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl mat-
lagning i vanlig bemärkelse som bakning och
konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och
svamp, karamell- och konfektkokning, beredning
af drycker och charkuterivaror, servering, bord-
dukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll.
Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid
Elisabeth Östmans Husmoderskola och öfverskåd-
ligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller
rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga
husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet
och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher,
med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar,
svampar samt grönsaker jämte fyra stycknings-
planscher och två sidor med fotografier af olika
servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations
kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att
det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exem-
plar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klot-
band, endast kr. 5: 50 och den finnes att tillgå hos
närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stock-
holm.

Högmoderna Hårabeten.

Skriv direkt till fabriken om vi ej ha
filial på Eder ort.
Flåtor, Bonor, Länkar, Pernker m. m.
Flåtor 55 cm. 4.50, 6 kr., 60 cm. 7 kr. Med liten tråns
10, 12, 15 kr. Insänd Eder avkammade hår, vi tillverka
alla arbeten av samma på dagen. Alla färdiga arbeten
på lager, vid köp insänd hårprov, brev besvaras. Garan-
teras alltid äkta naturhår i våra arbeten. Allt sändes
fullt diskret med ombytesrätt mot postförskott. **Hår-
fabriken Special, Baltzarsg. 18 D, Malmö.** Vår fabrik
garanterar en förstklassig vara, priset utan konkurrens.

EUCALYP

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilka
nyance som helst. **Garanterat oskadligt.** Attest härå är ut-
färdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån,
Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser
där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvända man sig till
Company Sydneys Agentur, Brukskatalog, Malmö.

JAG BLEF TVÄTTAD MED
VINOLIA

Vinolia Generalagentur:

Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

ROYAL WINDSOR

Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grundadt 1879. Begär endast flaskor
med orden: **Royal Windsor Perfectionne.**
En alltfjämt stigande försäljning samt 30
års succés garanterar Royal Windsors verkan.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

OM ALLA VISSTE

hurgodt och hälso-
och samt

vanligt kaffe blir, då det blandas
med VICTORIA-KAFFE, skulle de
alltid använda detta utmärkte
kaffetillsättningsmedel.

VICTORIA-KAFFE

är verkligen välsmakande och i
motsats till vanligt kaffe äfven när-
rande samt upphäver till stor del
det vanliga kaffets hälsofarliga
egenskaper. Blanda därför Eder
vanl. kaffe med VICTORIA-KAFFE
från **Per Fricks Fabriker, Malmö.**

Ångrensad och desin- ficerad, extra lima Fjäder

som öfverallt kostar kr. 2.50 pr kg,
säljer jag till kr. 1.25 pr kg. Expedi-
eras fraktfritt i balar 10 kg.

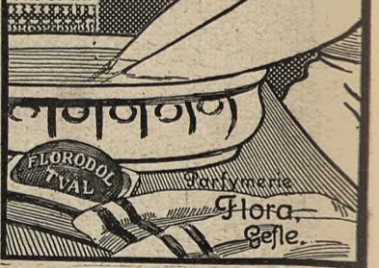
Fjädern är ny, ren och fullspritad,
torr, extra prima vara, mycket starkt
desinficerad, lätt, mjuk och behaglig,
färdig att genast lägga i dynor. Köp
därför en reel god vara, när sådan
kan erhållas till ett sådant enastän-
dande billigt pris. Tusentals tacksam-
hetskrifvelser, emottagna från köpare
öfverallt i Sverige. Största lager och
omsättning af fjäder och dun i Sve-
rige. Fjäder och dun, som ej utfalls
till full belåtenhet får returneras och
pengarna återbetalas. Prover gratis
o. franko. Innan ni köper fjäder fr. ni
gon annan, så begär offert från S. H.
Svensson, Landskrona 44. Tel. 390.
Sveriges största verkliga Fjäderaffär.

Specialaffär för **SCHWEIZER-
BRODYR, SPETSAR, VÄFN-
ADER** m. m. Rikt profsorti-
ment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

Florodol- Tvål

i dagligt
bruk förlä-
nar sam-
metmjuk
smidig och
vacker hy,
gör hals
och händer
hvita och
mjuka. Dess
milda
crémelik-
nande löd-
der utgör
en verklig
balsam för
huden.
Pris 60 öre.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,650,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Södermalmskontor: Sturegatan 32.
Flialer: Södermalmsstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning }
Sparkassa } 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

KASSMAN & Co, Norrköping.
Telegrafadress: Kasskomp.
Rikstelefon 2002.
Specialtillv.: "Wellwoven",
högsta kvalitet af tyger i svart,
blått, grått tillhandshålles ge-
nom herrar engrossister o. klädeshandl.

Idun utgifves denna
vecka i A och B.